

# העולם הזהה



## מנהל-שילומים שנתר

האם יתכן שלום עם גרמניה?

(ראה במדינה)

העורך הראשי: אורי אבנרי ראש מערכת: שלום כהן

עורך משנה, תבנית: מייכאל אלמו (זמני)

עורך משנה, חדשות: משה כראסרס

הצלם הראשי: סול גולדמן

עורכי מדורים: משתתפים קבועים:

דוד ארנון, אוסקר שאובר, סייפס סיארי, ירדני מנוסי, צבי שש, ראש מערכת, ירושלים: מ"מ ראש מערכת, חיפה: דוד רובינר

סופרי חוץ: מנטי ניקובס, נבראל גוון, שמואל מירון

מו"ל: העולם הזה בע"מ מורס: דפוס ישראל בע"מ ת"א

השבועון המצויץ לאיפורמציה

רחוב נליקסון 8, תל אביב (ליד תיאטרון "אח"ל")

ת.ד. 156, מל (זמני) 68785, ע"מ 68785, ע"מ 68785, משרד המערכת כירושלים: רחוב דוד המלך ירושלים, מול משרד הסעד

לרכיזה. גם אני שמעתי מפי נכד של הנאון רבי איילוי חיה כי מי אצלו כבש חזיר אינו טוב וסניגוריה בשבת אחרי החמין גם היא אינה טובה, חרי הוא מישהו זה די טוב אבל זה אסור... היות שתשעים אחוז מתושבי המדינה הם חופשיים לא צריך להיות שום ויכוח על ענין נידול חזירים.

השמי קודמני

מענינות חזיונות הרומנטיות של המאה היש' ראלי דן בן אמוץ (העולם הזה 806) שנבע במקרה כיוויאן לי והפך להיות טרנספורמטר, חשמלי. מוטב שרן ייהפך לסוללה חשמלית. חר קנה ועל ידי כך יהיה יותר שימושי.

נענה לליבי, ענותותו של בן אמוץ. אכן בחור צנוע מאד, זה לא שטות לקרוא, זה מיטש! לא כל אחד יכול לקרוא כך. בן אמוץ שכח להוסיף עוד כמה פרטים ברשימתו: כמה פעמים עמד מלפניה של ויויאן לי וכמה פאנז' ריה, כמה פעמים הסתכל עליה וכמה היא עליו.

לדעתי דן בן אמוץ צדק. אם היה בן אדם אחר היה משוייך כהונן ואילו רק בן אדם צנוע יכול לא לעשות מזה סנסציה. אולם אני אומר שלא צריך להתרגז סביב כזה. מה יעשו השחר קנים הגדולים שכותבים עליהם בקורת קטלנית לעיתים קרובות ביותר?

מנחם רודריגז, ירושלים

היתה זו אותה התשובות הקולעות ביותר לבי קורת שקראתי מימי. אין דרך טובה יותר לחרוז בקורת מאשר לצחוק ממנה.

צבי זוסמן, חיפה

ליקוק הפוך

נדמה לי כי הציר שלכם לא ליקק מימו ארטיק (העולם הזה 804) כי בתמונת הע"ר ד" ארטיק הסוד, החלק העליון אינו מצויה שוקולד בשעה שהאמת היא שהחלק התחתון אינו מצויה שוקולד.

דוד בלום, תל אביב

הקוראה בלום צודק. העולם הזה טעה. שותפה לטעות: חברת ארטיק אשר עייד העולם הזה העתיק את סימלה הרשמי.

נערת הפסח

המנות השטת בבליין היובל (העולם הזה 805) היא הפגנת כענותכם. האם יש לראותה כהוכי זה נוספת לפרישתכם העם הזאומיים ומתבמצאות הישראלית? היכן הביטוי זה ה' פסח? אין זו כלוריליית ואף לא שוביניזם מצידו אבל אסילו פיים לפני זה המולד מאמער את הרגשת החג בשערך שלו.

אריה גן מור, תל אביב

העולם הזה טבור שתמונתה של לוחמת לשבצר המיצגת במידה מסוימת את הניצח הישראלי, מהווה ביטוי הולם לחג החרות.

אם כבר צבעתם את עיני הכהונה, את שני רותיה ושמותיה, תצבעו גם את בשר הלכת בין השיניים לשפתיים. אחת אפשר לחשוב שהמס' כנה עומדת לנעו מחוסר דם.

בתיה באמר, חיפה

השער הצבעוני הבא של העולם הזה יט' חדל לרפא מחלות ילדות אלה.

מה הענינים? האם יש נערות עם כפיות זו מרותות אודם על השפתים? אני חושב שלא. אכן, מי אותה נערה?

יוסף ארוך, צהיל

הנערה היא יעל, בת המתנג, בשטיה פלמי'חית בנגב, כיום סטודנטית באוניבר' ס'טה.

סוחרים חדשים

הושבני שעשיתם שרות חשוב בסקיטות על האחים מאיר (העולם הזה 801). אנשים מענינים רבים סגנו זה הכרתי במשך עבודתי כנון: מר אלמו, מנהל התברת הישראלית לזימיון אשור התי חיל כפועל הקלאי לאחר עבר מהסני בריוסיה; אהרון רוזנלדר מחיפה, שתחילת דרכו היתה ב' זכרון יעקב והגיע להסקי קונסול בלגיה וסוכן אגיות נודע; אברהם פרידמן מפתח תקוה, בעל קיור פריור יעקב כפסי מחיפה. כיום מנהל הנמל. הרבו ככתבות על אנשים כאלה.

ג. אלון, מערכת בינוס דייגיסט, חיפה

כבוד למחבר

כדומה לשבועונים וועזים רבים, שתעולם זה אינו נוסף מהם הנני להציע כי בעמוד בו מו' פיעים שמות חברי המערכת ותואריהם. ופיע גם שמות המדורים והנושאים והמחברים. מה דעתכם?

מרדכי גולדברג, ראשון לצ'ן

בתעון שחלק גדול ממנו הוא פרי עבודתו קבוצית, אין הדבר אפשרי.

בדיחת המערכת

העולם הזה בעריכתו של אורי קיסרי הופיע מדור העולם הזה צותם. האם אורי אבנרי הסר חוש הומור?

קורא ותק, תל אביב

חה, חה, חה, כן

המערכת בוכה

צדק הקורא רביש (העולם הזה 802) שמולנו הוא שאין אצלנו שלטון של מלפנה שלה 89 אחוז מקולות הבחורים. על כל פנים כדי לקדם את מני הערה העליון לנכותו באמצעים דרסטיים להאזן, להשגות ולמסח על האלמנטים בעלי, המולדת "השגית" התוקעים סכין בנבנה ומצויצת את מנו. ביהוד נוכח מעשיהם הבוגדניים האחרונים ה' מעידים על כחנות דוגניות כנון: הקמת קיבוצים וישובי ספר כדי להסגיר את המדינה, הליכה להתשיכות למקומות שכני אדם הנונים אצלנו לא הולכים לשם, דבר המעיד על כחנותיהם החולי' נניות, וכן הנגהם על הארץ כמני השולש הערבי המעידה על דרטרסומיות והמקירה ל היותם אלמנטים מהלכים במדינה.

אנו נאים על מעשי ממשלתנו הדימוקרטית ה' מצילה אותנו מהירדירות כמירון האמים של החלוציות כנון: החזרת מרכזי השומר הצעיר, תנועת המחרת, בית החרושת לאויבי המדינה, לשרות פעיל, המטבת מכשירי האונה בשולחנו של הבוגר הדרסרופי מאיר יערי.

אני מומין את כל קוראי העולם הזה להוויל דמעות על הדימוקרטיות שלנו בטרם יבלע אותה מתנון הדימוקרטיות שיקבל רק 27 אחוז מ' קולות העם.

יחאל ירון, תל אביב

איפה החיוב?

האם זה הוגן מצדכם להראות תמיד את הצד השלילי של המשקים. כנון עין חרוד (העולם הזה 804) יוד תנה (העולם הזה 803) תראו טעם גם בדברים טובים על המשקים שהם רבים מאד בכל השפחים והמוכנים ותנו לי את המשך ה' הרגשה שאני קורא עמו טוב וטונן.

חבר תנועתנוער חלוצית

העולם הזה (804): "הארץ נמרת בדנגור".

ההיפך הוא הנכון

בשה וכלימהו היכן הדרך ארץ? זה שבוע שני סנסורכם יחזיל בשן הופך בני אדם. בשבוע העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

דן מקבת, קבוצת ארז

יושר גרמני

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה חרד אף הוא לעברית! יהפוך את דרכו.

אני מסכים בהחלט לדעתכם כי "הסכם השי' לזימים הוא...החזה שלום בין העם הגרמני לבין העם היהודי" (העולם הזה 804) אולם דעתכם אחר כך (העולם הזה 804) הוא הופך מניד עתירות. נא לכתוב בנלוונכם הכא מה קרה לשיניהם, אוילי וגא לבית חולים חולים מעצמת החבלת שבנפילה? רכותי העורכים, נא לא לראות זאת כבדיחה. אני חרר מאד לעכרית שלכם.

העולם הזה... מכתבים... החידון הזואולוגי... מדור השירה... מכתבים

העורך הראשי: אורי אבנרי ראש מערכת: שלום כהן... עורך משנה, תבנית: מייכאל אלמו (זמני)

קליף יפ"י

ראלי, ירדו ב' 8%, כשהממשלה העבירה ב' יאושה את העד הור מהשקעות ארוכות-טחה לקנית חיטה ודגים.

המענין בתאור זה הוא שהוא כל כך נכון וכל כך בלתי-נכון. אין להתעלם מן האמת שבו. אף כי הר' שימה נכתבה מתוך כוונה ברורה לשכנע את ממשלת ארצות-הברית ואת יהודי אמרי-קה שאנחנו אבודים (ושלא כדאי להשקיע בנו כסף). הרי העובדות נכונות למדי — פנו לאי-הזכרת השילומים שיחוללו שינוי ניכר במצב (ראה במדינה). ערב יום העצמאות, כדאי לזכור זאת היטב.

אולם ט"ס, ושאר הנביאים הורים, יסלחו לנו אם נחייך קצת על תאורי האוש, מי ש' ראה את גב האנגלים, בצאתם מן הארץ, ואת גב המצרים, בתחמם מכיס מגדל, שטוס אי' נו מסוגל להתיאש בשעה שמתיאשים אנשים נורמלים. חוששני שאם נמות, באחד הימים, יצטרכו להרוג את האוטומיות הטבעית ש' לנו לחור.

האם זו אמונה פסולה בנסיים, שקרו פעם, פעמיים, אך אינם מחויבים לקרות בשלי-שית? איני יודע. יתכן שאנחנו, בארץ זבתי, גילינו מימד חדש בחיי עמים — את מימד הפרוטנציאל של האיש הפשוט. אנו יודעים ספרות מתוח.

כדאי לזכור גם זאת ערב יום העצמאות. כי הסכנה האמיתית היא שאנחנו נשכח את הפרוטנציאל הזה — את האיש הפשוט שנה רג בכדורי האנגלים בשרות המחחרות, את האיש הפשוט שנשאר במכונית שרופה בשער הגיא, את האיש הפשוט המתהלך היום ברי-חובות תל-אביב ובשדות נירים.

יום העצמאות חייב להיות מוקדש לו. לא גדודים תמוזים ולא מנהיגים מכובדים יב' סיחו את עתיד המדינה. הוא תלוי במעשים פרוזאיים מאד של אנשים אפורים מאד. אם הם מוכנים לעבוד יותר, להסתפק כפחות, יש חשש חמור שפרשן ט"ס יטעה הפעם, כפי שטעה בכמה פעמים קודמות ביחס לארץ מזורה זו שלנו.

מכתבים... הגנת החזיר... כנוד ארבעה בניי דיבר החזיר (העולם הזה 806) הראשון הוא רבי מינץ האומר: מה לכם העבודה הזאת? אחד חכם (אם יש חכמים ביש' ראל) והוא רבי ישעיהו האומר: שלא לרד בארץ חזירים אבל מן הצד (אפשר לאכול) מן החזירים שבנולים בחוץ לארץ (כמובן ביביא ללא תשלום). אחת שאינה-יודעת-לשול, הכברה לרואל-גאור האומרת: אין צורך בובכיים, ואחד תם. הוא רבי חוני שלמר לעל את הענינים וגם עתה עינל את הענין ואמר: ננדל בשר אחר בניימי בן צבי, תל-אביב

לא תמונה זו של הפגישה ההיסטורית בין ג'י אורגני מאלנקוב, האיש החדש בקרמלין, ובין דוויט אייזנהואר, הנשיא החדש בבית הלבן, אינה אמיתית. עדיין לא אולם היא יכולה להיות אמיתית בעוד שבועות מעטים. רוחות של שלום החלו נושבות בעולם כולו. היריבים הגדולים, הנפגשים עוד היום בשדות הקטל של קוריאה המעונה, יתכן שיפגשו מחר ליד שולחן המשא-והמתן, וישימו זה לזה את היד לשביתת-נשק, ואולי לשלום. יהיה זה יום גדול לעולם כולו — ולמדינת-ישראל בפרט.



# כיצד ניצח השלום?



שתי רוחות רעות הילכו אימים במדינת-ישראל מאז קם דוד בן-גוריון, לפני חמש שנים, כאולם המויואון הקטן בתל-אביב, והכריז על היחסדה. הרוח הרעה האחת היתה סכנת המלחמה השמית. שביתות הנשק לא שמו לה קץ. הן רק העבירו אותה לשטח אחר. בכל רגע יכולה היתה המלחמה הקרה להפוך מלחמה תמה. לא היה אף מעשה אחד במדינה, משך חמש שנים אלה, שלא הושפע במישרין על-ידי שר מכוער זה.

שר קטן, אך קרוב זה, הסתיר כמעט לגמרי את השד השני, שהיה בהרבה יותר גדול, בהרבה יותר מסוכן, אף כי היה רחוק יותר בשטח. היתה זאת הרוח הרעה של מלחמת העולם השלישית.

## ישראל: שדה-קרב

מעטים הישראלים שהעזו לברר לעצמם מה היה קורה לו פרצה מלחמה זו בחמש השנים האחרונות. גורל המדינה במלחמת-עולם היה ודאי. שום כוח ממשלי לא עמד בין הדיכויים האדומים לבין תעלת-סואץ, ההכרח האובייקטיבי, להגיע במהירות האפשרית אל בסיסי ההפצה האמריקאיים בסעודיה ובלוב, ואל בסיסי הצבא הבריטי בעקבה ובסואץ, היו מכהיבים למטה הסור-בייטי את תוכנית ההתקפה.

מלחמת העולם השלישית היתה הופכת את מדינת-ישראל, במקרה הטוב ביותר, לאזור כיבוש קומוניסטי, במקרה הרע ביותר — לשדה-קרב מכוסה חורבות. אין זה נעים לחיות במשטר של כיבוש. הדבר נעים עוד פחות כשמשטר הכיבוש הוא אנטי-ציוני מטבעו.

## היונה לא עשתה בום

זו הפעם הראשונה בחמש השנים יוכלו הישראלים לחגוג, השבוע, את עצמאותם, מבלי שסיוט זה יעיק על חלומותיהם.

משהו קרה בעולם, משהו השתנה על לוח השחמת אשר ישראל הוא אחד מאיכירי הקטנים, חסר השפעה אך מועמד לכל המכות.

העורבים השחורים, שהסתירו את אור השמש בכני פיהם מסילות האימה, כאילו נעלמו עם משב הרוח. יונים לבנות חגו בשמים, מלאו בהמיה עליוה, את החלל הרוגע כמעט.

מה קרה ?

ההתפתחות הגלויה לעין היתה פשוטה. יוסף סטאלין מת. במקומו באו כמה מנהיגים צעירים יותר, שגנוו מיד את חצוצרת המלחמה, הוציאו מתוך הארון את חליל השלום ערב הצליל. ברגע הראשון היה נדמה לרוב בני המערב שאין זה אלא אותו כלי ישן שמילא את החלל בין תרועת חצוצרה אחת לשניה, קולה של הצפור אשר הצרפתים קראו לה "היונה העושה בום". אולם משהתרבו דגלי השלום על התורן הסובייטי, החלו גם הספקנים לפקפק בספקנותם.

## על גלגלי-ברזל

בנו אחר זה, תוך גישה מעשית שאין שניה לה, באו גייסטות שהעידו על רצון ליצור לפחות שביתת-נשק של ממש על פני כדור-הארץ. בעיות, שעוד אתמול נראה כאילו כל אחת מהן עלולה לגרום בנקל למלחמת עולם, עמדו לפתע מול פתרון מעשי.

בקוריאה הוצעה החלפת שבויים חולים, דובר על אפשרות קרובה של שביתת-נשק. באו"ם הושגה הסכמה על מזכיר-כללי חדש. בגרמניה הובטחו חייהם של טיי-טיים התועים בשמיים. ובמוסקבה עצמה שוחררו הרופאים היהודיים.

קל היה להסביר את השינוי הפתאומי, לאורך כל החזיתות החמות, הקרות והפשוטות, באופיים הטוב וה פייסני של האנשים החדשים בקרמלין. אולם ההיסטוריה אינה אגדת ילדים. ושום פיה טובה לא נגעה במטה כשפים בחתיקי הפוליטי-ביורו. ההיסטוריה זוהרת על גלגלי הברזל של ההגיון. לא תמיד פשוט הגיון זה כתר-גיל חשבון בכתה א. אולם הוא מתבטא בכיורר בתה ליכים הגדולים.

מה היו תהליכים אלה ?

# מלחמה

התשובה הקומוניסטית: סטאלין היה איש שלום. הוא לא רצה במלחמה. אולם דחאק כקומוניסט טוב היה סטאלין חייב לשבצר את הקאפיטליזם האמריקאי, לשחרר את המוני הפועלים המדור-כאים מעבר לים. אנשי המערב השתעשעו באשליה כי הפצצה האטומית מנעה את ההתקפה. לרוסים לא היו, תחילה, פצצות כלל, וגם אחר-כך לא היו בידיהם אלא בכמויות זעומות. אולם סברה זו מוטעית מיסודה. במחשבה הצבאית הסור-בייטית (כמו הגרמנית) אין הפצצה תופסת מקום נרחב. הרר-סים מאמינים — כנראה בצדק — כי הפצצה אינה יכולה להכריע מלחמות, יכולה רק לגרום הרס. בגרמניה, ביפאן ובקוריאה נכשלו כל הנסיונות לנצח באמצעות פצצות. החייל הרגלי והטאנק הם הכובשים. הם היו בידי סטאלין. הוא לא ניצל אותם. מדוע ?

## תותחים וגם חמאה

סטאלין היה אדם זהיר. הוא ידע שאין הוא יכול לנצח. חייליו וטאנקיו יכלו לכבוש את צרפת ואת ישראל, להגיע מצפון ומדרום עד למיצר גיברלטר. ואז הם היו עומדים

## על כך המאזניים של המערב:

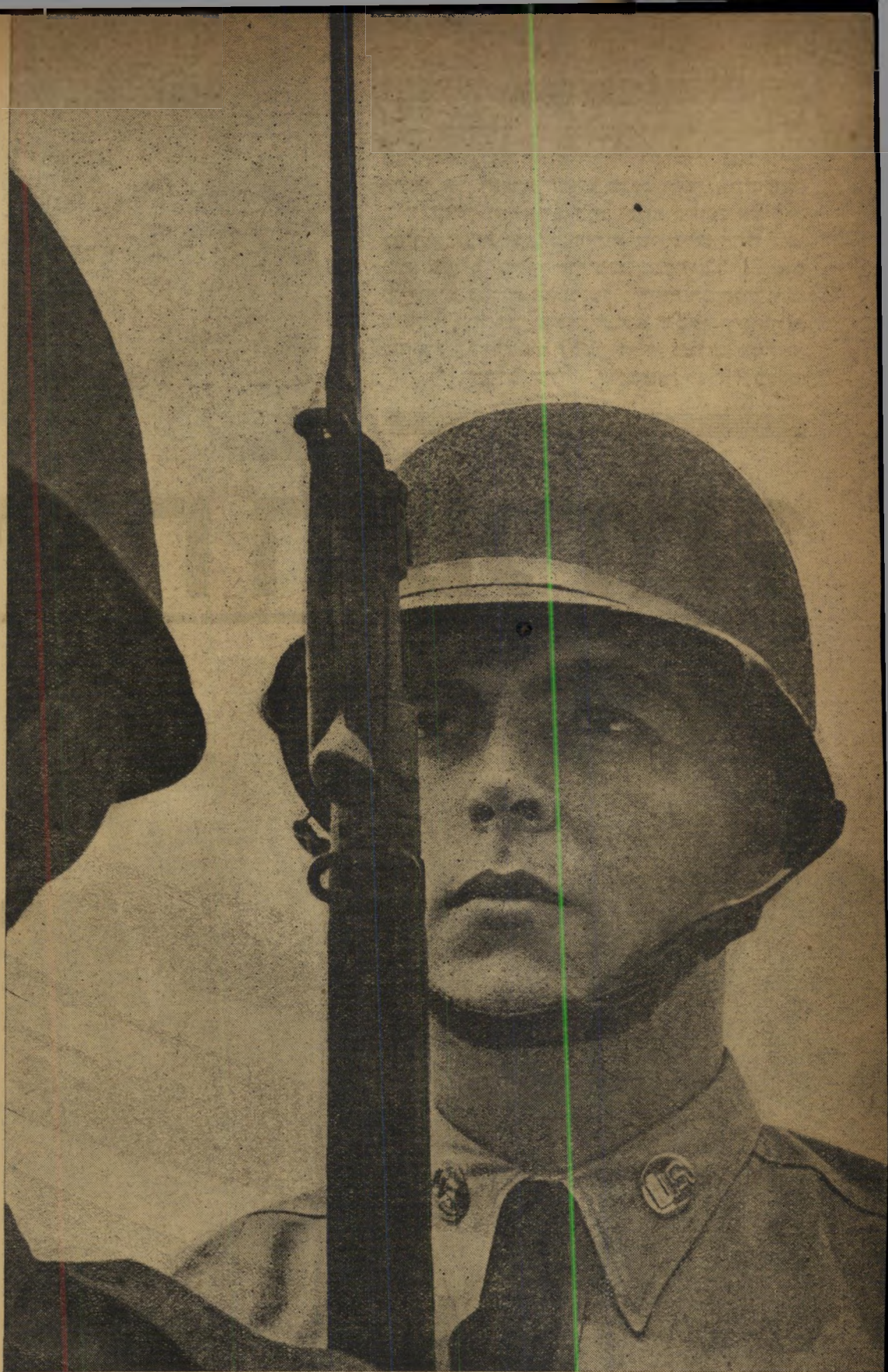
פחות מ-50 דיכויזיות מוכנות לקרב. פוטנציאל גדול בלתי מנוצל. בחלק מזומד קרבות

חיליהאוויר הגדול ביותר לחסצי צה למרחק. שרשרת כפיסים עז למיזם מכביב לברית המועצות.

הצי הגדול ביותר בעולם, שודט כיום ומכטיח להשמיר את הי צוללות, לקשר בין החזיתות.

תעשייה העולה מי שניים על הייצור הסובייטי, ממשיכה להתפתח במהירות אדירה.

עושר תומרי המקיים את מדי בית העולם, מסוגל לתמוך כי משטרים זרים הקרובים לרוחו.



המכונה הצבאית האמריקאית למחרת התאבדותו של אדולף היטלר והתמוטטות קיסרות השמש העולה ביפאן.

הוגיהדעות של המאה ה-21 יתקשו להבין תופעה זו. זה עתה יצאה אמריקה מנצחת מן המלחמה הגדולה ביותר בתולדותיה. לעומתה התייצבה המנצחת השנייה, המכונה הצבאית האדירה של ברית המועצות. היה ברור לכל אדם הבקי בהיסטוריה שלא תתכן אהבה בין שני גופי-ענק אלה. לא היתה עוד דוגמה בתולדות העולם ששני שליטי עולם יוכלו לדור בכפיפה אחת מבלי שיוכרע סופית ידו של מי על העליונה. אשור ומצרים, פרס ויוון, רומא וקרת-חדשה, ספרד ובריטניה, צרפת ורוסיה, למדו לקח היסטורי זה מתוך דפוס מגואלים בדם.

השלום יכול להתקיים זמנית גם בין שני גופי-ענק. אולם רק בתנאי אחד: שהכוחות ביניהם יהיו כה שקולים, עד כי שום צד אחד לא יוכל לקחת להכריע את השני.

האמריקאים, העם הגדול הצעיר ביותר בהיסטוריה, לא הקשיבו לקול הלך הזה. המלחמה נגמרה. מיליוני אמהות רצו לחבק את בניהן — בבגדים אורחים. מיליוני חיילים שוחררו במשיכת קולמוס אחת. בתי-החרושת, שייצרו את מפציצי הענק, עברו לייצור מצימים. ספינות-הקרב האדירות הוצאו מכלל שימוש. המדינה החזקה ביותר בעולם דמתה, חדשים אחדים אחרי הנצחון על היטלר, למעצמה ממדרגה שלישית או רביעית.

היתה זאת דוגמה קלאסית, כיצד הקריבו מנהיגי מעצמה גדולה את מעמדה הבינלאומי כדי למצוא חן בעיני הבוחר הקטן.

## סטאלין לא כבש

השאלה הגדולה היא: מדוע לא ניצל סטאלין את הודמ-נות הזהב כדי לכבוש את העולם ?

יה קל להסביר את ההיסטוריה של 1953 במלים: "היה היה איש בשם דהייט אייזנהואר; הרוסים אהבו אותו מאד. הם שמחו מאד כשנבחר לנשיא ארצות-הברית. כאות הוקרה הגישו לו את שלום העולם על מגש של כסף..."

אין לדעת מהו טעמם האישי של גיאורגי מאלנקוב ולי ברנסי בריה. אולם קשה להניח שהיו בוחרים באייזנהואר כחבר שלישי אידיאלי למשתה של וודקה.

כי זה הפרט המוזר ביותר בכל הפרשה: כל עוד ישב בראש ממשלת ארצות-הברית אדם שנטה לפשרות, שמפלגתו היתה המתקדמת משתי המפלגות האמריקאיות היריבות, לא עשו הרוסים כל ויתור. אולם ברגע שנבחר אדם שהושב על ידי ההמונים על כס הנשיאות מפני שהבטיח להיות קשה-עורף, בלתי-פשרני ומוכן לכל התמודדות, התרככה העמדה הסובייטית עד לבלי הכר.

האנשים שזכו לצלילי השלום היו דחאק מייצגי הקו הקיצוני ביותר בחיים הפוליטיים האמריקאיים, האנשים ש' לחמו מן הרגע הראשון במשטרו של מאו טסה-טונג בסין, שהתכחשו כמעט בגלוי להסכמים הסודיים בין סטאלין ורוו-בלט, שהסעירו את העולם בהבטחה "לשחרר את העמים המשועבדים מאחורי מסך הברזל".

הדבר נראה מוזר בעתון. הוא לא יראה מוזר בספרי ההיסטוריה צלולי-הדעת, מפוקחי-החשבון ועניי הרגש.

## האמהות רצו לחבק

העובדה האחת, שהטביעה את חותמה על כל אשר קרה בעולם מאפריל 1945 עד אפריל 1953, היתה כה כבירה עד שכמעט איש לא שם אליה את לבו. היתה זאת סרוק

ה

# ל ש ל ו ם

מול המרחב האינסופי של האוקיינוס. המלחמה לא היתה מסתיימת. ובמרוצת השנים היה הכוח התעשייתי של ארצות הברית מכריע את הכף.

כמו במקרים כה רבים בתולדות המלחמות, עמד המרחב היבשתי מול המרחב הימי, ולא יכול לו.

בינתיים ביקש סטאלין הצלחות מקומיות, מבלי לגרום למלחמת עולם. מאו השתלט על סין. הוא ניסה לכבוש את קוריאה הדרומית ואת הוורטיין, שתי פעולות שנראו קלות. אולם שתיהן נכשלו. כמוהן נכשל הנסיון הקומוניסטי להשתלט על גרמניה.

הכשלון הרביעי היה חשוב עוד יותר: הצפייה הסבלנית להתמוטטות הודאית של המשק האמריקאי איכזבה. בניגוד לרוב ההשערות הוכיח המשק הקאפיטליסטי באמריקה כוח עמידה מפליא, התחזק משנה לשנה. גם כשהוטל עליו עומס ההזדיינות החדשה, אחרי פרוץ מלחמת קוריאה, הוכיח יכולת אגדלית לספק תותחים וחמאה בעת ובעונה אחת.

## הגנרל מול המזכיר

מן הרגע שנעצר גל ההתפשטות הקומוניסטית באירופה ובאסיה, החל הכוח האמריקאי עולה. אולם שני גורמים הסתירו

## על כף המאזניים של המזרח:

למענה משדוש מאות דיביזיות קרביות מוכנות לפעולה.

הזליה האויר הגדול ביותר בעולם לתמיכה בחזית הקרקע. מטוסי הפיזון החדשים ביותר בעולם.

300 צוללות המאיימות לנתק את התחבורה על פני הים.

התעשייה הגדלה בקצב המחיר ביותר בעולם והמכוונת כולה להתכוננות לקראת מלחמה.

אידיאולוגיה קנאית מאורגנת וממלגה המצייתת בכל מקום בעולם להוראות המרכז העולמי.

עליה זו: לאמריקה לא היה קו מדיני ורעיוני ברור, שהיה מסוגל ללכד את כוחות המערב. ובראשה עמד אדם שנפל בהרבה בשעור-קומתו מן האיש הזקן בקרמלין.

אולם בחצי השנה האחרונה קרו שני מאורעות ששינו מצב זה שיהדהדו בהיסטוריה: אייק נבחר, סטאלין מת.

שני המאורעות הבליטו לפתע, לעיני העולם המשתאה, את יחסי הכחות האמיתיים בעולם, שהיו שונים מאד מן התמונה שנתקבלה בכותרות העיתונים. הענק סטאלין לא עמד עוד מול הננס טרומן. עתה עמדו זה מול זה שני אנשים שנראו, לפחות, שווים בגודלם: הגנרל המנצח במערב, המזכיר המצליח במזרח.

הגנרל הודיע ששוב לא יסתפק ב"עצירת" הקומוניזם. הוא הודיע שיעבור להתקפת נגד במלחמה הקרה. אמנם, אין לרשותו אידיאולוגיה כמעט-דתית, מלהיבה וקנאית כמו זו של יריבו. במקום זה נמצא תחת ידו העושר החומרי של המדינה העשירה ביותר מאז בריאת העולם. החומר והרוח נראים, עתה, שקולים זה כנגד זה.

## אמריקה לא תתקיף

לו היתה ההיסטוריה פשוטה, היתה נשאלת כאן השאלה: מדוע אין האמריקאים מתקיפים עתה את הרוסים?

התשובה: אייך לא יתקיף את מאלנקוב מאותה סיבה שסטאלין לא התקיף את טרומן. הוא יכול לפתוח במלחמה. אולם אין בידו שום אפשרות מצשית לסיים את המלחמה בהכרעה צבאית. המכונה הצבאית האמריקאית, אפילו אם תגדל פי כמה, אינה יכולה להגיע אל "ארץ הלב" הסובייטית. היב עיבד מול היבשה. ולא יכול לה.

ברית-המועצות זקוקה לשביתת נשק, כדי לעצור את ההתקדמות וההזדיינות של אמריקה. היא זקוקה לזמן, כדי

להגביר את תעשייתה, וכדי להמתין להתמוטטות המשק הקאפיטליסטי. לכן הפך מאלנקוב איש-שלום.

ארצות-הברית זקוקות לשביתת-נשק, כדי להודיין כראוי, כדי להמתין להתמוטטות המשטר הקומוניסטי וכדי להמציא במרוצת השנים כלי-טכניקה חדישים יותר שיאפשרו למי-עצמה הימית להכניע את המעצמה היבשתית מבלי שרגל חייל אמריקאי תצטרך לדרוך על הרי האוראל. לכן יסכים איש להתפשר עם מאלנקוב.

## בוקוק. בוקרשט. באר-שבע

אמנם, לפי ההגיון של אבי תורת-המלחמה, הגרמני קארל פון-קלאוזוויץ, לא יתכן מצב כזה. שביתת-נשק המועילה לצד אחד, מוכרתה מטבעה להזיק לצד השני. לכן לא יתכן ששני הצדדים יהיו מעוניינים בה. אולם ההגיון האנושי אינו מת-איש, תמיד, להגיון המאתימטי הקר: שני הצדדים יכולים להאמין כי הזמן יפעל לטובתם. ורק התוצאות תוכנה מי צדק — ומי טעה.

וזה בדיוק המצב בעולם כיום. הטכניקה האנושית הגיעה לשלב המאפשר למדינה אחת לשלוט על העולם כולו. היא אפילו מחייבת מצב כזה.

ישנם שני מועמדים המוכנים במפורש לקבל על עצמם עול זה.

אין ספק שבמרוצת הימים תגבר מעצמה אחת על יריבתה. אולם כיום אין אחת מן השתיים מסוגלת להתגבר על יריבתה. ושום אחת מן השתיים אינה כפופה לשלטון הרפי. תקנים המוכנים לשחק פוקר בגורל מדינתם (ובגורל עצמם) ההכרעה נדחתה. אולי לחמש שנים. אולי לדור שלם.

ולמיליוני יצורים אנושיים, דמויות עלובות על לוח השח-מת, כבאלטימור ובבוקרשט, בברלין ובבוקוק, בבריסטול ובבאר-שבע, ניתנו, לפי שעה, חייהם במתנה.



העם

בכל יום אחד

לימי העצמאות של מדינת ישראל ישנה התפתחות הגיונית: כל שנה הוא קצת יותר מאורגן, קצת יותר מסודר, קצת פחות ספוגי טאני וקצת פחות נלהב מאשר בשנה הקודמת.

אין פשר הדבר כי העצמאות קרובה פחות ללב האזרח הישראלי מאשר לפני חמש שנים. אולם האזרח הבין, בינתיים, כי העצימות אינה רק עניין של שמחות וחגיגות, אלא גם צרות ומאבקים.

מעולם לא היה הדבר ברור יותר מאשר היום, שבוע, בפרוס יום העצמאות החמישי. ארבע בעיות ענק דסקו על דלתות הבית מבוהק — הכסף האמריקאי, הנשק הערבי, הרוח הרחיטית והמוסר הגרמני. המצב בתוך הבית היה בעיה אחת גדולה.

דברי המשורר, כי כל דור זכאי לחיי חרות רק אם הוא כובש אותם מחדש מדי יום ביומו, התקיימו במדינת ישראל במלוא מובנם.

חמשה

יתר מדי ראשים

את חופשת הפסח בילה ראש הממשלה דוד בן גוריון במלון גני כנרת בסביריה. בן ג' ניצל את חופשתו לא רק למנוחה, אלא גם לניהול שיחות רבות, ביניהן שיחת סיכום עם ארבעה שרי הצ"כ על המצב בממשלה לאחר שלושת חרשי שותפות קואליציונית.

אחת הטענות שהעלו השרים הצ"כיים היא תה כי מצבם בתוך הממשלה, בה הם ארבעה מתוך ששה-עשר שרים, לא אפשר להם שיתוף ממשל באחריות על השלטון. הם דרשו מציאת דרך לחלוקת פעולות הממשלה.

המוסד המבצע העליון של ממשלת ישראל עד כה היה ישיבת מליאת-הממשלה שנתכנסה אחת לשבוע, בדרך כלל ביום הראשון בשבוע, בשעה 10, במשרדו של ראש הממשלה בירושלים. בפני גוף זה הובאו על ידי מנהיגים מליאת הממשלה, בראשה הוא זאב שרף, כל העניינים שנגעו לכמה משרדים ממשלתיים, דברים בעלי ערך עקרוני וענייני חקיקה שצריכים היו להיות מובאים על ידי הממשלה בפני הכנסת. מפתח היות גוף זה גדול ומסורבל במידה מה, לא תמיד הוכרעו בו העניינים ביסודיות מספקת. לעתים קרובות נסיי תיים כל דיון בהרמת ידים, דבר שלא אפשר כמובן לציונים הכלליים להשפיע על כיוון העניינים בממשלה.

בצד מליאת הממשלה פעלו גם ועדות שרים זמניות שהוקדשו לעניינים חדישניים. ועדות אלה נקראו ועדות אד היק, לא פעלו בקביעות.

ממשלות מקצועיות. בישיבת הממשלה לפני שבוע, הוחלט למעשה על בניטולה של מליאת הממשלה כגוף של קבע, הקמת ארבע ועדות שרים קבועות בראשותם של שרים שונים, דבר שהיה בו במידה מסוימת משום הפרדת סמכויותיו

\* מונח לסיני, שפירושו ועדה שפועל בעניין מסוים בלבד.

שר ראש הממשלה, העברת חלק מהן לידיהם של שרים אחרים. הועדות שהוקמו היו:

• ועדה לענייני חקיקה. בראשותו של הרמטכ"ל פנחס רוזן.

• ועדה לעניינים כלכליים, בראשותו של שר האוצר, לוי אשכול, ובהשתתפותם של שרי המסחר והתעשייה, תחבורה, דאר, חקלאות ועבודה.

• ועדה לענייני חוק ובטחון, בראשותו של שר החוק, ובהשתתפות: שר האוצר אשר כול, שר המסחר והתעשייה ברנשטיין, שרת

מליאת הממשלה תמשיך להתכנס במקרים יוצאים מגדר הרגיל, לדיון על עניינים עקרוניים או עניינים חורגים מתחום פעולתה של אחת מארבע הועדות. מליאת הממשלה גם תהווה מעין בית דין עליון ליישוב חילוקי הדעות שבין הנהלת הועדות, בהן לא יוכלו שרי מפא"י לפתור תמיד את הבעיות על ידי הרמת ידיים. יש להניח שבכל מקרה שסכנה כלשהי תהיה נשקפת לעמדתה הבעורה של מפא"י בממשלה יבוא ראש הממשלה לישיבת הועדה, יקח את העניינים שוב לידיה.

מים מהיבבת מגע עם הגרמנים — מגע בהרבה יותר ממושך והרבה יותר הרוק מאשר מתארים לעצמם רוב הישראלים. דגל ישראל יתנוסף על אדמת גרמניה. סכנאים גרמנים יצטרכו לבוא לישראל כדי להסביר לפועלים המקומיים את אופן השימוש במכונות הגרמניות. וברבות הימים יתנוסף הדגל השחור-אדום-זהוב של הרפובליקה הפדרלית גם במימי ישראל.

המגע הסודי. למעשה החל המאבק הציפוני עוד לפני 13 חודש, כשקם קונראד אדנאור בבונדסטאג הגרמני-המערבי, הכריז



ישיבת מליאת הממשלה. ממשלה x ב. ג'.

חגיגות כי העם הגרמני מוכן לתקן את העוץ החומרי שנגרם לעם היהודי על-ידי גזילת רכוש בידי הנאצים.

ההכרזה באה כהפתעה מוחלטת כמעט לכל הישראלים. אולם היא לא באה כהפתעה ל"משרד החוק: כמה חדשים לפני כן כבר בא אדנאור במגע עם אישים יהודיים, כדי לבדוק את האפשרות של משא-ומתן. האישים לא ייצגו את מדינת ישראל במישרין, אולם מסרו את דבר הצעת הגרמנים לממשלתה. ימים מעטים אחרי כן קיבל פקיד במשרד המסחר והתעשייה הודעה דחופה שביקשתו להתייצב מיד אצל שר-החוק. משה שרת, שקיבל זה עתה את ההחלטה שהיתה אולי האמיתית ביותר בחייו, הטיל עליו את התפקיד העדין ביותר שהוטל אי פעם על פקיד ישראלי: מים וראש הממשלה העתידה לניהול המשא-ומתן (בשותפות עם גיורא יוסטפל, גובר הסוכנות היהודית).

שפם שר צ'ירלי צ'פלין. האדם שקיבל על עצמו תפקיד זה לא היה חסר בנסיון בימצבים עדינים. להיטן, כאיש בעל אמצעים פרטיים, שלא היה זקוק למשכורת הזעומה של ממשלת ישראל, היתה משיכתו אל מצבים עדינים הגורם היחיד שהחזיק אותו בשרות הממשלה. פליכס שניבלג, שנולד לפני 47 שנה בעיר שטוטגארט הגרמנית, היה פקיד גרמני זמן רב לפני שהיה פקיד לישראל. אף כי למד משפטים, לא עסק מעולם בעריכת-דין, אלא היה יועץ כלכלי של חברות-ענק גרמניות, איש-אמונו של הכלכלן הגרמני-יהודי הנרי דע ברטולד מגשה. הוא החליף תפקיד זה בתפקיד שהתאים יותר למצב החומרי של המשק הגרמני אחרי המשבר של 1929. הוא נתמנה מקבל-נכסים מטעם בית-המשפט הברלינאי, למד להכיר היטב את הסודות הכלכליים של רוב המפעלים הגרמניים. אולם אותו משבר שהכריח את המפעלים להיוודקק למקבל-נכסים הביא בעקבותיו גם תוצאה שניה: אדם בעל שטם של צ'ירלי צ'פלין, קול חלגארי וסמל מזוהה לראשית-העצמאות, נשיא בית-המשפט הירושלמי, למד להכיר היטב את הסודות הכלכליים של רוב המפעלים הגרמניים.

הם פשטו את העור ו עם עלייתו ל- ארץ ב-1937, הקים משרד ליעוץ כלכלי. הליקוח העיקרי שלו היה העתון הארץ. אותו ניהל, למעשה, עד לפני שלוש שנים. יתכן מאד שהשחעמם מעט בתפקיד זה, כי עם פרוץ מלחמת העצמאות התנדב — ללא משכורת — למלא את תפקידו (החיוני) של המפקח על הרלק. הדלק הוא הדם הזורם בעורקיו של הצבא החדש. המלחמה ניתקה עורק זה: הצנור שחיבר את חיפה לבארות מוסול. שניבלג נמס לבוקרשט, להכין עורק חדש בארצה

בכל זאת התלונן פקיד של מזכירות הממשלה: "עד כה היה לי עניין עם ראש ממשלה אחד. עכשיו יהיו עניינים עם ארבעה ראשי ממשלה, שכל אחד מהם לפחות יחשוב שלמעשה הוא מכהן בסמכויות מלאות."

שילומים

הזמן ידבא...

(ראה שער)

איש לא שם לב במיוחד לגבר, בעל צבע עור הבהיר, שישב בין האורחים בבית תל-אביב. הוא תייר, הסביר בעל-הבית לסקרנים המעטים. גם דיבורו האנגלי, בעל המיבטא הגרמני, לא עורר תשומת-לב מיוחדת.

אולם הופעתו של האיש בתל-אביב סימלה את המהפכה הגדולה ביותר בתולדות עם ישראל בשבע השנים האחרונות. כי איש זה לא היה אלא אריץ ליט, ראש הסינאט של העיר הגרמנית האמבורג, הגרמני הנוצרי הראשון שקבל אשר-כניסה רשמית לישראל. ליט לא בא כחייב סתמי, וגם אשר-הכניסה לא ניתנה לו בהיסח הדעת — אף כי נעשו כל הסידורים האפשריים כדי לשמור על ביקורו בסוד. כי ליט הוא היוזם וראש הארגון הגרמני "שלום עם ישראל", אחד הלוחמים הבולטים והעקשניים ביותר בגרמניה למען תיקון העוול שנגרם לרכוש היהודים, ולא-השכחת הפשעים שנעשו נגד גופם.

פגישה עם המדרגה. באותה שעה ש-הגרמני הראשון התהלך ברחובות תל-אביב, נפגשו משה שרת וקונראד אדנאור במקרה על מדרגות הבית הלבן בוויינגטון. אף המדברים הידידותיים שהוחלפו ביניהם לא היו מקריים. כמה שעות לפני כן הודיע אבא אבן, שגריר ישראל בארצות-הברית, כי ישתתף במסיבה של הנציגות הגרמנית לכבוד הקאנצלר הזקן.

היו אלה הברקים הראשונים המבשרים את בוא הסערה: סערה שתחולל, בעוד שבועות מעטים בלבד, בנשמת העם היהודי ובנשמתו של כל אזרח במדינת-ישראל. כי בחודש אר-גוסט, בעוד ארבעה חודשים, תיפסקה בגמל חיפה הסחורות הראשונות שתשאנה בהבלטה את הסימא: "תוצרת גרמניה".

עד אותו רגע יוכלו אנשים רבים להתעלם מקיום הבעיה המצפונית. הם יוכלו לרמות את עצמם שאפשר לקחת מה גרמנים את השילומים שהציעו מרצונם ליהודים, לגוף אותם אותה שעה כעם מרצחים.

עם הופעת הסחורות הראשונות שוב לא יוכל איש להתחמק מהכרעה. קבלת השילומים

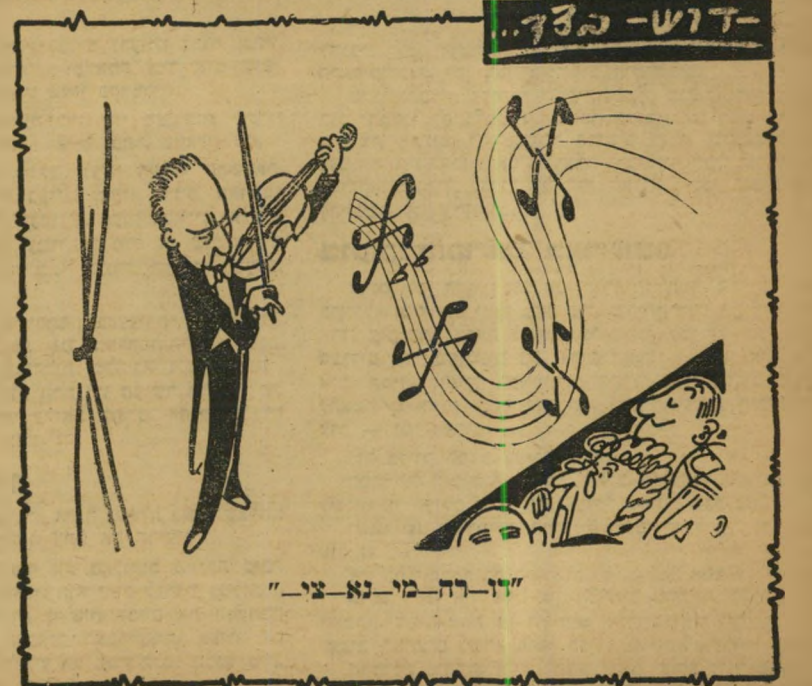
העבודה מאירסון, שר התחבורה ספיר, שר הדתות והסעד שפירא.

• ועדה לענייני פנים ושרותים בראשותו של שר הפנים ישראל רוקח. הועדה תקיף את ענייני הפנים, חינוך ותרבות, בריאות, סעד, דתות, מטרה ושרותי המודיעין.

יושב ראש אוטומטי. אולם ראש הממשלה שמר לעצמו את הזכות לכהן כיושב ראש בכל אחת מן הועדות האלה. החליט הממשלה הוא חבר באחת הועדות או מופיע ליושיבתן, יהיה אוטומטית כיושב ראש הועדה. מזכירות הממשלה תשמש את כל הועדות גם יחד. תתאם את פעולת החקיקה בינן לבין נשיאות הכנסת.

היתה זו למעשה גיטסה בלבד של הפרדת סמכויות השלטון. שתי הכניעות היחידות לציונים הכלליים היו עובדת העמדתו של ישראל רוקח בראש ענייני הפנים והשרותים, וקבלת דרישתם להקמת ועדה מיוחדת שתדון ביסודיות על ענייני חוק ובטחון, בעיקר על ענייני-חוק, כדי לצמצם את הכרעתו של משה שרת בענייני הנתונים לטיפולו.

\* חברה: שר האדא בורג, שר החינוך ידנור, שר ללא תיק יוסף, שר הבראות טרלין, שר הפנים רוקח, שר המשטרה שיסריה.





# ויהי בוקר



ועש אלוהים... את המאור הגדול... ויהי ערב ויהי בוקר יום רביעי (בראשית א' ט"ז—י"ט).

אנשי מאה שערים, ירושלים, רובם ככולם קנאים דתיים, מעולם לא ראו בעין יפה את חידושיו של מנהל משרד הדתות שמואל זנחיל כהנא בשטח הסכמים הדתיים. כהנא החיה בחודשים האחרונים יותר מפולחן יהודי עתיק אחד, ניסה לקרב אל הטכסים שחידש את המוני העם. הוא הצליח במידה מסוימת, הצלחה שזיכתה את חידושיו בתואר "דת סינטיית", מפי אלה שהביטו על רעיונותיו בחיוב.

אולם בשבוע שעבר נכנעו אפילו הקיצונים שבנטורי קרתא, השתתפו בהתלכדות רבה בטכס עתיק נוסף שחודש על ידי משרד הדתות. הטכס: "לידת החמה".

לפי המסורת נמצאת השמש אחת ל-28 שנה בנקודה ברקיע בה נמצאה בעת שנבראה. פרט למשמעות הסמלית והדתית שבדבר, יש למקום המצאה של השמש פרך לגבי קביעת לוח השנה היהודי והתאמתו למחזור החמה.

ברכת החמה הוא (לדעת אלה שאינם מצטיינים בדתיות) טכס אלילי מובהק, אשר בטכסים דומים אחרים כמו, למשל, ברכת הלבנה, עבר לדת שונאת אלילים כמו הדת היהודית.

### ספרי תפילה מיוחדים

ברחובות ירושלים עברו לפנות בוקר מכוניות מצוידות ברמקולים, העירו את תושביה לברכת החמה. אוטורי בוסים הסיעו מתפללים להר ציון, חדרים מאה שערים נעו לעבר שדה פתוח מול שער מגדלובים כשהם עטופי טליתות ותמילין קשורים לראשיהם ולזרועותיהם.

כאילו מתוך החלטה שבתג הבא רק אחת ל-28 שנה יש לשמוח יותר מאשר בחג רגיל, חד-שנית, היתה עליצות החוגגים גדולה, העמידה בצל אפילו את שמחת תורה.

לאחר ביקורו של שר החוץ האמריקאי ג'ון פוסטר דאלס בארצות המרחב. אולם התמונה שגילה שרת בבירת ארצות-הברית היתה שונה לגמרי. נתברר לו כי עקרונות המדיניות כבר נקבעו, ואין בידו לשנות הרבה. בשיחותיו עם שר ההגנה וילסון ועם ד"ר ללס גילה שרת כ: אין לו לומר הרבה, נועד לו התפקיד הפסיכי של מאוין בלבד. פגיו שחו הקצרה עם איזנהואר לא היתה אלא סכום שיחות הקודמות. כתבים העידו כי מצב רוחו, בצאתו מן הפגישה, לא היה עליו ב יותר.

למעשה, היה במצב החדש של יחסי צד צות-הברית — ישראל, שנוצר עם עליית רפובליקנים לשלטון, סיום תהליך ממושך עוד מימי שלטונו של הנשיא טרומן. מומחי הסטייט-דפרטמנט טענו מאז ומתמיד כי ה גורם העיקרי במרחב הם ארצות ערב. ישראל אינה אלא אי בתוך ים עוין. לא ייתכן, טענו אלה, כי המדיניות האמריקאית תטיל את הדגש דווקא על ישראל. אולם טרומן, שעמד תחת לחץ הבוחרים, נכנע מפעם לפעם לגורמיים ציוניים באמריקה.

**מדיניות אחת.** השלטון החדש החליט לבטל את המדיניות הנפרדת של הבית הלבן והסטייט דפרטמנט, לבצע מדיניות אחידה המושתתת על האינטרסים של ארצות הברית כמדינה, במקום על קולות הבוחרים היהודיים.

בשיחותיו בארצות-הברית נתברר לשר ה חוץ הישראלי באופן בלתי משתמע לשתני פנים כי:

- משלוחי הנשק לערבים, לא יותנו כי הסכם שלום עם ישראל.
  - הקמת ארגון ההגנה המרחבי, אף היא לא תתחשב במצבה של ישראל.
  - מדינת ישראל לא תזכה בסיוע צבאי אלא כשתהיה חברה בארגון ההגנה.
- שלושת העקרונות האלה הבהירו למעשה נקודה ברורה אחת: ישראל עצמה תצטרך למצוא את הדרך לשלום עם מדינות המרחב, לא תיעזר בכך על ידי ארצות הברית, שאיננה מעוניינת לקלקל את יחסיה עם הערבים.

### התביעה שבוטלה

מלבד הכינוס "שלח את עמי" שבוטל ל אור התקוות לשינוי עמדתה של ברית ה מועצות לגבי ישראל, נידונה לגניזה גם התביעה המשפטית \* שהכינה ממשלת ישראל נגד ברית המועצות על הפרת התווים ליצוא הדריים ובגנות.

מנסחי התביעה, שפרטיה נשמרו בסוד, הרבו בקובלנות מסחריות, מיעטו בתלונות המבוססות על הרקע הפוליטי להפרת ה חוזה. הטענה הישראלית: שלטונות גמל אר דיסה לא עמדו בהתחייבותיהם לפרוק את המטענים תוך עשרה ימים, שילמו, אמנם, דמי השהיה ניכרים במטבע חוץ אך שיבשו את סדר ההפלגות של אניות ההדרים הישר אליות.

סיבת ההשהיות בפריקה, לדברי המומי חים: סדר גרוע במשק הרכבות הסובייטי, מחסור חמור בקרונות המצויינים במתקני חימום הדרושים להעברת הפרי לפנים ה ארץ מבלי שיקפא בקור הרוסי. טענה אפסרית של הסובייטים להצדקת בר טול החוזה: המשלוח האחרון של פרי ה הדר הישראלי שיצא לדרכו לזמל אודיסה יום לפני ההודעה של ניתוק היחסים, הועבר ברגע האחרון לאניה תורכית \*\*, בניגוד ל טעיף מפורש בחוזה.

### מינוטים

#### לאי שייכים הערבים?

הכרזו פעם מומחה ממשלתי לעניינים ערביים: "בישראל אין בעיה ערבית. יש בעיה של יהודים העוסקים בעניינים ערביים." השבוע נראה כי כל הגורמים האחראים נ י סו להוכיח כי צדק אותו מומחה.

ששה שבועות לאחר ששר הפנים ישראל רוקח הודיע על השינויים אשר הוא עומד להכניס בשטח הממשל באזורים הערביים, נתפרסמה הודעה מטעם משרד ראש הממש לה: פנחס לבון ויהושע פלמון השלימו דו"ח בדבר שינויים בממשל באזורים הערביים.

לפי המלצת הדו"ח, יבוטל הממשל הצבאי באזורים הערביים בגליל המערבי; במקום המושל הצבאי הנוכחי ימונה נציב. מלבד השמות (רוקח הציב למנות "ממונה על ה מחוז") לא היו הבדלים ממשיים בין שתי

\* שהיתה חייבת להתברר בפני בית דין סובייטי, לפי חוקי ברית המועצות.  
\*\* מחשש שמא תוחרם האניה הישראלית במל סובייטי.

**הלוואה לגרמנים.** בצד הישראלי תספל חברת-השילומים, חברה שכל מניותיה בידי האוצר, שתקנה את הסחורות ותמכור אותן. בראשה יעמוד ג'ורא יוספטל. מנהלה הרא שו יהיה איש סוגל-בונה, הלל דן, אשר שנער מעיד עליו כי התרומם מעל לאינטרסים ה צרים של הסקטור ההסתדרותי. שנער עצמו סרב לקבל תפקיד של מנהל שני, כדי להפגין את החלטתו לפרוש לעבודה פרטית אחרי שהשילומים יעלו על הפסים.

המגע בין שני המרכיבים יצטרך להיות הדוק מאד, והוא הדין לגבי המגע בין שתי הממשלות. כך, למשל, קובע ההסכם שאם תקבל גרמניה הלוואה כדי לעזור לה לבצע את השילומים, תצטרך להעביר מיד את תמורת הלוואה לישראל, לוקוף אותה על חשבון התשלום האחרון המגיע מן ההסכם. מטרתו הברורה של הסכם זה: ישראל תש תדל להשיג באמריקה הלוואה למען הגר מנים. תמורת הלוואה תימסר מיד לישראל, אולם ערב להחזרת הכסף לא המשק הישראלי הרופף, אלא המשק הגרמני, שהוכיח כושר-החלמה כמעט פלאי בשמונה השנים שעברו מאז המלחמה (המארק הגרמני יציב כיום יותר מאשר הדולר האמריקאי).

**שאלה של ביטוח.** השלב הסיי של המעשה ההיסטורי יהיה הופעת הדגל הגרמני בנמלי ישראל.

גרמניה דרשה להכיר בהסכם בזכותה ל העביר את כל הסחורות אשר ישראל אינה מסוגלת להסיע באניותיה שלה. ישראל ביק שה למנוע סעיף זה, אך נתקלה בעמדה עק שנית: גרמניה לא יכלה להכיר בהסכם, ההופך חוק המדינה, בהפליה רשמית לרעת ספנותה שלה.

מלבד זאת, טענו, הדגל השחור-אדום-זהוב מסמל את המהפכה הדימוקרטית של 1848, אינו זהה עם הדגל המגואל בדם טל צלב הקרס.

אין פרוש הדבר כי מלחים גרמניים יופיעו השנה ברחובות חיפה. הגרמנים לא ימהרו לבצע סעיף זה, ביחוד מאחר שתברות הבי טוח אינן ממהרות לבטח אניה גרמנית המפי לגיה לישראל. אולם אין זו אלא שאלה של זמן: דגל גרמניה ודגל ישראל שוב אינם דגליהן של מדינות יריבות אחרי שהסכם ה שילומים נכנס לתוקפו.

### חרם על חרם

עוד לפני שסירסר בלוד קול המטוס שהור ביל את שנער לגרמניה, נשמעו הרעמים הראשונים של הויכוח הגדול. היו אלה רע מי מחיאות-הכפיים שנועדו לנגן יאשה חפץ. זה תריסר שנים קיים בארץ חרם חמור על יצירות גרמניות מסוימות. מאחר שאי אפשר היה להחרים את המוסיקה הגרמנית כולה (פשוט קשה למצוא מוסיקה אחרת), ה טל חרם זה על אנשים ששגם כשור איך שהוא עם המשטר הנאצי — ריכארד ואנגו האנטישמי וריכרד שטראוס. שטראוס לא עסק בפוליטיקה, אך הוא בלט ברייך של היטלר, הקיזש לו כמה יצירות.

אנשים רבים מאד במדינה ביקשו להחרים את החרם. טענו הם: המוסיקה היא בינלאר מית. חיי המוסר ודעותיו הפוליטיות של האמן אינם צריכים לענין את הקהל. המערך את יצירתו האמנותית. אולם איש בעמדה רשמית לא העז לבטא דעה זו בגלוי לב, מחשש שסערת הרחחות תפוצו אותו תחתיה.

**שאלה של טעם.** השבוע נמצא האיש הזה. יאשה חפץ, שוהה בארץ, ניגן את שטראוס, סירב בזילזול להיענות לבקשתם של שני שרים, שדרשו לחסל חלק זה של ה תכנית. חפץ איים להפסיק בכלל את הנגינה אם לא ירשו לו לנגן את אשר הוא רוצה לנגן.

רבים פיקפקו אם היה זה בטעם טוב שאי רח — אפילו גאון, אפילו אורח יהודי — יתעלם בצורה בולטת כזאת מבקשתם של שרי הממשלה בארץ המארחת. אולם רבים גם נשמו לרוחה: סוף סוף נמצא אדם שהיה מוכן לבטא דעה הפוכה מזו השולטת בציי בור.

אמר מוסיקאי: אם לוקחים כסף מהגרמני גים, מדוע לא את המוסיקה שלהם? האם היא פסולה יותר מאשר מכוונה מתוצרת הפירמה קרופ?

### מדיניות

#### חסע ללא הצלחה

ביקורו של שר החוץ אצל שליטיה החד שים של ארצות הברית, נועד לרכך את מדי גיית החוץ האמריקאית. מדיניות שבכר החד לט עליה. בתחילה היה משרד החוץ הישראלי סבור כי סיכומה של מדיניות זו ייעשה רק

# ר - יום רביעי

התוכניות: שתיהן דגלו בהסרת הכבלים הרבים המוטלים כעת על האוכלוסייה הערבית באזורי הממשל הצבאי, שתיהן מכחיזות גם להעלות קרן משלגתית בקרב האוכלוסייה הערבית. כי סוד גלוי הוא שהרחוב הערבי תמיד נהר אחרי מי שהבטיח לו חסל את הממשל הצבאי השנוא.

ביצוע תכנית רוקח היה בודאי גורם מלבד ההקלות האמיתיות בחיי היומיום הערבי — לתווה חשובה בין הבוחרים הערביים בכיוון הצ"כ. אותו חשבון פשוט ערכה גם מפא"י, על כן באה ועדת לבוך פלמון. היא סקרה את כל ההצעות, באה עם הצעות משלה, לא שונות בהרבה מהצעות רוקח.

אלא שהצעותיה של הועדה נשאו עתה חותם מפא"י ברור: בעוד שהממונה על המחוז של תוכנית רוקח היה מתמנה על ידי משרד הפנים, נתנה תוכנית פלמון-לבוך את זכות מינוי הנציב ליד משרד ראש הממשלה.

**יש לי יועץ מהשד!** הפרסטיגיה הקשורה בשמו של יהושע (גיוש) פלמון, לא עשתה את הרושם הדרוש על שר הפנים. אם ראש הממשלה רוצה אותך כי יועץ לעניינים ערביים, בבקשה, אמר לו. אהה היועץ שלו, לא שלי. לי יש יועץ משלי! היועץ של רוקח: אהרן מויאל, מנהל משרד הפנים.

נושא המחלוקת הם 175 אלף ערביי ישראל, אשר קרוב ל-100 אלף מהם גרים בתחום הממשל הצבאי בגליל המערבי. המשרד אשר יקבל לידי את מינהל האזור יהיה גם בעל השפעה עצומה על כל שטחי החיים בו, מן אחר שהממשל הצבאי הנוכחי חולש על כל דבר, החל בחינוך ושיחוק ירקות וכלה במתן רישיונות לביקור בעיר העתיקה של ירושלים.

## תעשייה

### אין התערבויות

אסיפה כללית של התאחדות בעלי-התעשייה היתה דומה תמיד לתחרות התאבקות אמריקאית: היא היתה מבויתת מראש לפרטי סרטיה.

הסדר היה אחיד ושיגרתי: באולם הגדול, בבנין אשר ברחוב מונטיפיורי 13, תל-אביב, התכנסו כמה מאות תעשיינים. משך שעות המו היוכוחים, נמתחה ביקורת קטלנית על הממשלה, על הסתדרות העובדים ועל נשיא ההתאחדות, אריה (לודויה) שנקר. וכוח זה היה נמשך עד חצי שעה אחרי חצות.

בערך בשעה זו, כשרוב התעשיינים כבר ישנו שנת ישראלים במיטתם, חזר הנשיא ל'אולם האסיפה, והיו נערכות הבחירות. זה זקן היה מעיף מבטים חודרים לעבר הבוחרים, שהרימו את ידיהם. התוצאה: רוב מכריע לאריה שנקר ובני חסותו.

כך נראה שלטונו של שנקר על ההתאחדות, פרי יצירתו מלפני 30 שנה, מובטח לעד. הוא היה איש פשרני, עמד בערך באמצע הדרך בין היצרנים השמאליים, מסוגו של זלמן ירושלמי, והיצרנים ה'מניניים', מסוגו של איש-הטקסטיל מקס רוזן, שדרשו עמדה תקיפה כלפי הממשלה והפועלים. שנקר עצמו היה יריד אישי של אליעזר קפלן, שר-האוצר המנוח, העדיף את דרך המשאומתן על דרך המאבק.

**אופוזיציה בבית מלון.** כשתתכנס השבוע האסיפה הכללית השנתית של ההתאחדות, יהיו כל הסיכויים כי ההצגה תוחלף על-ידי תחרות אמיתית, שאיש לא יוכל לגנוש מראש את תוצאותיה.

הענין התחיל לפני כמה חודשים, כשנועדו יחדיו שלושה אנשים תקיפים: מקס רוזן, המנהיג המסורתי של האופוזיציה הימנית, דוד דונסקי, יצרן דרום-אפריקאי ש'נולד בליטא, יסד כאן את בית-החרושת ל'שמלות תלווה, ואברהם דוביגור, דינמו אנושי מקנדה, לשעבר מחברי קבוצתו של הלל קוק, נושא התואר 'מפקד אצ"ל בקנדה', שיסד את בית-החרושת עפרונות ירושלים ומפעל דורא. השלושה החליטו לשתף פעולה, לרשת את ירושת 'הזקן', בן ה-83.

תחילה חייכו רוב התעשיינים על אופטימיות יותם של השלושה, ניבאו להם סוף מהיר. אולם במרוצת השבועות החלו לפקפק האופוזיציה שברה חזר (מס' 23) במלון קסטה'דו, אירגנה מוכירות קבועה, הוציאה עליה שמו נה ל'י ליום. הם השיגו שני יתרונות חשובים: הבחירות תיערכנה הפעם בחשאי, והן לא תיערכנה בשעות הלילה המאוחרות. הוקצו צו להגן ארבע שעות תמימות אחרי-הצהרים. האסיפה עצמה תיערך בבית ציוני אמריקה, אשר אין צל 'הזקן' פרוש עליו.



זקנים נשים וטף בשכונת מאה שערים, הכל לקחו חלק בשמחת החמה

מחוץ לשמש, שהסתתרה רבע שעה מאחורי מסך של ערפל, הפריע גורם תחתון שמימי: מספר גדול של נשים. מארגי הטכס התחננו לפני הסקרניות שתפנינה את השטח כדי שאפשר יהיה להתחיל בתפילה, אבל לא נענו. לבסוף פנה אחד מהם אל הנשים במיקרופון: 'יהודיות, רחמנה! אי אפשר להוציא פה מלה קרושה אחת. נקבות, זונה מערבה!' בעצלתיים מלאו הנשים את הבקשה. הטכס החל. התמרמרה אחת הנוכחות, לבושת גרבים שחורות: 'מה יש? גם לנו זורחת השמש.'

כ-5000 איש ואשה כיסו את השדה, צפו מזרחה בכיוון הר היותים, לשמש הזורחת. ערפל קל כיסה את ההרים, גרם לאחור בטכס, שנקבע ל-05.17, החל רק עם התגלות השמש. כרבע שעה לאחר מכן. כשנראתה החמה החלו התפילות. המראה היה בלתי רגיל במקצת: יהודים חרדים, אשר כדרך כלל הם יודעים על מה את תפילת חיהם, נעזרו הפעם בסידורי תפילה מיוחדים שהודפסו לכבוד החג על ידי משרד הדתות. ארבע שעות נמשכה התפילה, שלוחתה בתזמורת בת שינוי מנגונים סומים, הרקידה את הקהל במנגינות יהודיות מסורתיות.



• ואשר אשתו, בטי, קיבלה על עצמה ל' ארגן מפעל לאומי למען הלחימה בשיתוף הילדים.

אולם גם עכשיו מסרבים תעשיינים חזרי קים לסכן את כספם בהתערבות. איש אינו יודע מה יקרה כשתתגשנה השיכות האמריקאיות של השלישייה המורדת במבסי הברזל של אריה שנקר.

המשק

מצפון נגד אמ

החוק אינו מחייב את משקיעיההון הדי רים לשלם את מס הרכוש, הודה לוי אש" כול, שר האוצר, לעתונאים לפני שבוע. אמר אם יש להם מצפון ציוני, בודאי ירצו לשלמו מרצונם החופשי. חיוך רחב הזפ" שט על פני העתונאים, אולם שרהאוצר דיבר ברצינות הגמורה ביותר.

השבוע ענה המצפון הציוני של משקיעי ההון הורים בצורה של מודעות גדולות ככל עתוני הימין, מודעות שעלו למפרסמיהן כמה מאות ל"י. תוכן המודעה: מכתב גלוי של דוד דונסקי, יו"ר ארגון משקיעי ההון הדי רים, שהתפנה ממאבקו בהתאחדות בצ"ל התעשייה (ראו לעיל), כדי להטיח כמה דברים קשים בפני שר האוצר.

טען דונסקי: שרהאוצר העליב את משקיעי ההון, סיקפק בנאמנותם הציונית, אף כי אלה הפסידו חלק ניכר מכספם בנואם להשקיעו בישראל. המשקיעים שוחררו באור פן חוקי מתשלום מסים מעל ל-25% נרח" חיהם, וכל מס נוסף יביא נזק גדול לענין הציוני, מפני שידחה משקיעים נוספים לבוא לארץ.

היה ברור לחלוטין כי מצפונם של משקיעי ההון מועל בצורה שונה ממצפונם של שר האוצר.

סזון

חלב וחיידקים

סוד גלוי הוא שחלק גדול מאד מן העדר בארץ נגזע בשחפת. זאת הסיבה שחמאה מקומית ניתנת על ידי משרד המסחר והתעשייה למבוגרים בלבד. ילדים זוכים ב" חמאה רק מתוצרת חוץ, במידה שיטוה. מצב זה עלול להשתפר במידה ניכרת עם זרימת חה של מחלבת תנובה בנחלת יצחק, אחת המחלבות המשוכללות ביותר בעולם ואשר עלתה במיליונים רבים במטבע זרעו וי מטבע חוץ. הוצאות הייצור במחלבת תהיי נה, על כן, גדולות, אבל החלב ותוצרת ה" לואי שהיא תפיק יהיו סהירים מחיידקים. משמרת אחת בלבד תוכל לפסטר רבע מילי- יון ליטר חלב ביום.

אולם כמיות גדולות של-חמאה מיוצרת אחת מוול תנובה מגיעה יום יום לבתיים רבים דרך השוק השחור. אם הרוצה לספק חומר עשיר בוויטמינים לילדים מאכילה אותם חמאה, לרוב חמאה נגועה בחיידקי שחפת. כל עוד אי אפשר יהיה להטא על ידי פיסטור את כל החלב בארץ, סכנת ה" הידבקות תהיה רצינית.

הים

הדרקון הצר

לפני כמה חודשים נשלמה בנמל אנטורפן בניית מגוף-צף שמתכנניו תיארוהו כמגוף הגדול בעולם. כשנגשו מהנדיס הנמל, ה" מצטיין בפריון העבודה שבו, לבדוק את יציר כתיבה הענקי, נאבדו להם שחלה טעות גסה בחישוב היחס שבין משקל זרועות ה" מגוף לבין שטח הדבורה שעליה הוא מות" קן.

שלטונות הנמל, שהשקיעו הון רב בבניה הזו, החרישו, קיפו למצוא דרך לתיסטר מהמגוף, למכור אותו במחיר שיסכה לפחות חלק מן ההוצאות. הגאולה באה להם ב" דמותה של משלחת קניות של משרד התח" בורה הישראלי שסיירה בנמל אנטורפן.

במחיר של 400 אלף דולר קנו ה" ישראלים את המגוף הגדול ביותר בעולם על מנת לפאר בו את משק הארץ, בצידם של שאר חלקי הציון "הגדולים ביותר ב" עולם" המתגוללים בישראל כאבנים שאין ל" הן הופכין — מצבה למדיניות של וכישת ציון משוכלל וגדול שאינו מתאים לצרכי ישראל, ושבודאי אינו מתאים ליכולתה ה" תקציבית של המדינה.

כשנסתיימה הקניה במול טוב, יאפטו אנ" שי משלחת הקניות הישראלית אניה שתגורר את המגוף הצף לנמל חיפה. שום אניה לא הטיכמה לקחת על עצמה את גרירת המפ" לצת. אחת מאניות הודרים הישראליות ש" פרקה את מטענה בנמל אנטורפן הסכימה להוציא לסועל את מבצע הגרירה שכל קבר" ניטי האניות האחרות סרבו בתוקף ליטול את האחריות עליו.

מפלצת בלביים. הנסיעה עד למרכז ה" ים התיכון עברה ללא תקלה, אולם בקרבת חופי יון נתחוללה סערה עזה. רב החובל חשט שהדבורה הכבירה תושלך אל מול דפנות אנייתו ותנגנה, ציוה לנתק את ה" כבלים. הדבורה הוטלה, על כן, אל החוף היוני ונתפשה כשלל על ידי שלטונות נמל פיראוס.

כשנודע הדבר, בקשה ישראל ממשלת יון להחזיר לה את המגוף הצף. השלטונות ה" יונים סרבו, תבעו את מחצית שחיו של המגוף הצף כפיצוי, לפי הנהוג הבינלאומי. שלטונות ישראל בקשו למצוא מוצא חוקי, הציעו לותר על תשלום מסוים שהגיע ל" אניה ישראלית תמורת הצלת אניה יונית ש" נטרטה בסערה. בעוד מתנהל המשא ומתן, שוב נותקו, בסערה, כבלי המגוף הצף. ל

חוללה מהפכה במלחמת-העולם השנייה, כי ששימשה אלפי מטרות, בעיקר לייצור אויר רונים. סבור פלדשרייבר: החשמל הוול וה" מתכת הוולה יאפשרו להקים, ליד סדום, תעשייה עצומה מבוססת על חמר גלם מקור מי. נמל חדש באילת יאפשר את ייצואו ללא הוצאות תחבורה יקרות. תוך זמן קצר תוכל ישראל לעמוד על רגליה, להינתק מתלותה בנדבות האמריקאיות, בעזרת האש והגפרית התניכיים של סדום.

אולם מעטים התייחסו ברצינות לתכנית זו, לדעת פלדשרייבר, כתוצאה מקשר שקשרו נגדה האמריקאים, המעוניינים בחיסולה. איר שור נוסף לדעותיו קיבל השבוע, כשקרא בנירוסלם פוסט כי עבר-הירדן עומדת להפיק חשמל ממימי הירדן. הפרט המעניין: החשמל הירדני יעלה פי 10 יותר מאשר יעלה, לפי



מהנדס מקס פלדשרייבר באש וגפרית יהודה תקום

אומדת פלדשרייבר, החשמל שהוא מוכן לייצר ליד ים המלח.

צבא

אס-צדיקונים

כשהציע קצין המ.צ. הראשי למפקד הגדנ"ע להקים חוג גדנ"עים במסגרת המשטרה ה" צבאית, נרתע הלה. הוא שלח נערים לחוגי תותחנים, ימאים, אויראים. אולם נערים-שוט" רים? מה תהיה תגובת הציבור?

אחרי משא ומתן שנמשך כמה חודשים עלה לפתע בלבו של עקיבא עצמון רעיון: מודע לא לתת למ.צ. את אשר מבקש המ.צ. ? אר למ במקום לשלוח להם נערים מתלמידי בתי

פיתוח

איש נגד הירדן

אם עתונאים רבים פוחדים לעבור בשעות הערב בקטע בתי-הקפה אשר ברחוב דיונוגוף, תל-אביב, הרי אשם בכך אדם נמוך קומה, קרן דובר גרמנית, העלול להגיד לעומתם בכל רגע, לתפוש אותם בדש המעיל ולה" טיה באזניות בדלים כדורבנות נגד אויבו המושבע. המיוחד בענין הוא שאיב זה אינו אדם או מסלנה, אלא זקא נהר — נהר הירדן. כי לדעתו של מקס פלדשרייבר, רחק שאינו מוכן לגלות את גילו המדויק (בערך 50), ל" שעבר קצין בחיל-האוויר האוסטרי, כיום מהג דס מכונות ובעל סוכנות למכונות השקאה, אשם נהר הירדן ברוב צרות המדינה. יש לו שני שותפים לפשע: המהנדס ואלטר קליי לאודרמילק, בעל תכנית-מק-הירדן, וההון המונופוליסטי האמריקאי.

קשר שקשרו האמריקאים. טוען פלדשרייבר: התכנית של לאודרמילק לניצול מי הירדן לשם הפקת חשמל אינה אלא אחי" זת עיניים גראוויזיות לטפשים. מטרתה ה" מיתית היא לשלול את עצמאותה של ישראל, להשאירה תלויה לעולם ועד בהון הגדול האמריקאי. את הרעיון הזה הפיץ בעשרות כרוזים, פרוספקטים וחוברות, הרבה זמן לפני שמק"י החלה מנהלת תעמולה בכיוון דומה. תכניתו האלטרנטיבית של המהנדס התל" אביבי: לחסור תעלה בת 180 ק"מ מאילת ליס-המלח. במורד התלול (360 מטר) של ה" קטע האחרון יוקם מיפעל שייצר 500.000 קילואט חשמל.

שפע זה של חשמל ימצא ליד המקור ה" עיקרי של חומר הגלם בישראל, שאינו מנוצל כיום כלל: ים המלח. העשירי בחומרים המ" שמים לייצור מאנגוניום, מתכת הפלאים ש"

לא העלתה מורת-רוח בלב הנערים, אלא להיפך. המשטרה-הצבאית הלבישה אותם חגורות לבנות, צרפה אותם לחוליות מש" מה, לעצור מכוניות לבריקה. היא נתנה להם אפילו לרכב על אופנועים.

מאותו רגע נקנו לבית הנערים. הם החלו משוטטים בפרברים הראש מורם ובחזה מבוטל, נזופים בחבריהם הבלתי-מושמעים בשכונה. הם הפכו לעמודי-תיוך חדשים ל" חוק ולסדר.

החודש בישר עקיבא עצמון למ.צ. שב" חופשת הקיץ יוכלו לצפות לכמה מאות נע" רים. דעתו השתנתה לגמרי: אם אפשר ב" דרך זו לתנן מאות נערי פרברים לראות ב" חוק גורם חיובי, מדוע לא להחגרים חגורות לבנות?

אורחים

אחדו של שר

אמריקאי, לבוש חולצה צבעונית ועניבת אלף לילה ולילה, ירד בלוד. מטרת ביקורו: לראות כיצד משתמשת מדינת ישראל ב" כמה אלפי הדולארים ששילם בעד אגרות החוב שלה בניו-יורק. כנהוג במקרים דו" מיים, בהם מצדיקה כמות הדולארים את ה" צעד, סידר לו משרד המלחה הישראלי פגי" שה עם השר הממונה על אותם הדולארים. בתוכנית היתה לחיצת ידו של לוי אשכ"ל. בצירוף צילומים ממאורע זה, לפרסום ב" עתונות "בבית".

למחרת בתשע בבוקר חיכה שר האוצר במשרדו לחיצת היד המתוכננת. כשבשעה עשר עדיין חיכה לבעל האגרות שלא ה" פיץ, הודיעו לו, כי הפגישה בוטלה בגלל סיבות בריאות.

הסיבות האמיתיות לביטול הפגישה היו ציבות ומתאימות יותר למציאות. נאמן להשקפתו של כל אמריקאי הגון, היודע את ערכו של הדולאר, בהשואה לערכו של שר בישראל, הודיע התייר, כשנתבקש להי" פיץ אצל לוי אשכול: "אם לוי אשכול רוצה להצטלם אתי, יטריח עצמו אלי!"

דרכי חיים

המש געת נשתגעה

באחד הימים, לפני שבועיים, ניגשה אשה אל אחד מכותבי הבקשות שלפני בית מש" פט השלום ברחוב יהודה הלוי בתל-אביב, ביקשה ממנו להדפיס במכונת כתיבה בק" שת תביעה. משסיים הכתבן את עבודתו ה" צצה, שלח מבט חשוני לעבר האשה, אך נטל את דמי הטרחה בלי אומר. לגביו ה"נה זו בקשה נוספת בשרות הבקשות המזורזת שהספיק לכתוב בחייו.

גם מזכיר בית המשפט, שקרא את תוכן הבקשה, הסתפק בחיוך קל, הכניס את ה" גייר לחיק העבה. אולם כתב עתיים, יצחק לוי, מצא כי הידיעה עלולה לענין את הע" תונות, הכליל אותה בתוך שאר החומר ש" מסר למשרדו אותו יום.

כעבור שעה קלה נכנסו למשרד בית ה"



גדנ"עים במשטרה הצבאית, בשעת לימוד הרכיבה על אופנוע בחגורות לבנות קונים לבבות.

דין בזה אחר זה, כתבי כמה עתונים יר" מיים, ביקשו מהמזכיר פרטים נוספים על הידיעה. משלא קיבלו מאומה, פרט לפיסת הגייר המתווכת, הסתפקו בכותרת שמנה מהרגיל, הכריזו: "אשה מאשימה את בע" לה על כי הכניסה למוטד לחוליי רוח בית יופה למרות התנגדותה, בו בילתה חמש שנים אף על פי שהיתה בריאה".

הספר התיכוניים, יישלחו נערים מבני הפר" ברים. על הנערים המונוחים, שלא הורגלו מעולם לסדר ואורחות טובה, תוכל המש" רה הצבאית אולי להשפיע לטובה. בחופשת הפסח נעשה הנסיון הראשון. 10 ש"ני נסיון, מבני הפרברים, נשלחו, במס" גרת הגדנ"ע, לחגו של משרה-צבאית. התוצאות היו מפתיעות. לא בלבד שה" ההשתיות למשטרה הצבאית — שאינה ה" יחידה החביבה ביותר על החייל הרגיל —

עליה כי היא חולת עצבים, טלפן לבית חולי רוח, ולאחר רגעים ספורים היה לציי פור דרור. איש לא ניסה כלל להסיר את הלוח מעל הפרשה, לגנותו להבין את הטרגי של הבעל, לעיין במסכמי הרופאים המהימנים.

מאה תורת עשרה

כעשרים נשים בגיל העמידה, כולן יוצאות ארצות המזרח, ישבו השבוע בנחת במסדרון משרדי מחוז תל-אביב, ציפו לרגע בו יקבלו את המחאה הנכספת. עשרים חיקים נערמו על שולחנו של יחיאל אליאש, קצין המחוז הממושקף, ככולם צויין, כי לנשים אלה עשרה ילדים וכולן רשאיות לקבל את פרס הממשלה בסך 100 ל"י.

מאמץ גדול נעשה כדי לחדא, בכמה משפחות, את מספר הילדים הנכון. חוסר תעודות היה היקפה על הפקידים את העבודה. הם נאלצו לפענח כתבי יד משובשים על ספרי קודש שנשתמרו, הצליחו בקושי לפתור את בעיית השמות הרבים שנשאה כל משפחה. "מה שמך?" שאל הפקיד אשה יוצאת תימן. "סעדה בת שלמה יעקב ברוך" ענתה ה' אשה.

בלתי ידוע בישראל הקסנוטונת. בו בזמן נוצרה בעולם, תנועת שקדני, הורצאו הצי' אות על תורתו בכמה מכללות בחוף לארץ. כתב עליו תומאס מן: "זו תרומה חשובה לפתרון בעיותיה החברתיות של עולמנו".

כמה אשור? לאהוב? בשנת 1945 פרסם את הספר היסודי, בן 300 עמודים, הגיה בו כמה עובדות יסוד פסימיות, הציע, בחלקו האחרון, פתרון אופטימי. ההנחות: האדם הוא רע מטיבו, הוסף עוד יותר רע על ידי מלחמת קיומו. מאו ומתמיד שלט מיעוט קטן על ההמון, גים, קובע שקדני, השתמש במשך כל ה' דורות באותם אמצעים, בהם מטמטם הקר סם בעם פרימיטיבי את מאמיניו. כל התר' רות שראו את אור העולם, התל מקונפוזיוס וכלה בלינין, עם הגזרות והיהדות באמצע, היו תמימות, בזה שבקשו מחית האדם ל' היות טובה מרצון עצמה. שליטים, שנבחרו על ידי פתקאות נייר במשטרים דמוקרטיים שונים, היו גם הם רק בני אדם, נאלצו לסגור את ההמונים, לחר' בלם למלחמות והשמדה, לא פחות מערי' צים בכוח. בקצור: העולם של בני האדם היה מטורף מיומו הראשון, ימצא את ישוע' תו רק ברגע, בו יגשו לריפוי בדרך, בה יגשו פסיכיאטר לריפוי חולה רוח. הפסיכיאטרים של החברה האנושית ה' מטורפת היו אנשי מדע, שמתסקידם היה, לכשיקום סדר העולם השקדני, לתכנן את חיי החברה על יסוד חישובים מדעיים קרים. טען יהודה שקדני לבאור תורתו: "ה' כלל שהזיק לאנושות יותר מכל כלל אחר וטמטם אותה, היה: "ואהבת לרעך כמוך".

אורי על אי שומם. יהודה שקדני, תנועת שקדני העולמית, וחוגים מקורבים, אינם משלים את עצמם. אנו הוגי דעות מחוסרי כל כוח ממשי. כל הענין הוא עדיין משחק של רעיונות, עשוי אולי להשפיע, באם יוסף, על דרך מחשבותיהם של מדינאים בעוד שנים."

בינתיים משתדל הפילוסוף שקדני לארגן בישראל כינוס של 3000 מתקני עולם, שב' מרכז דיונס תעמוד, ב'1954, הצעה לאו"ם, למסור לידיהם שטח קטן, בו יוכלו לגנות לגדל אדם קוסמופוליטי.

אוסו, שלא היה רגון מטבעו, לא יצא מ' כליו למראה המחזה. הוא פשוט שאל את אשתו לפרש הרבר. האשה החיורת, שלא ציפתה כלל לביקור הפתאומי, גימגמה, טע' נה שהיא וידידה לא עשו כל רע, רק קראו להנאתם בספר. הבעל המופתע לא הזמין את האיש הזר לזיקרב, הוא סלח לאשתו שהב' טיחה כי לא תחזור על המעשה.

כעבור ימים ספורים שוב השתחרר אוטו מעבודתו בשעה מוקדמת, אלא שהפעם לא סר לביתו. הוא החליט לגצל את הערב לבי' קור בקולנוע, בילוי שלא הגנה ממנו תקופה



יהודה שקדני (שני משמאל) והיפני שיין ננמי (שמאל) לא קל. הענין

ארוכה. כאשר יגשו למקומו נכונה לו הפ' תעה שניה: בשורה שלפניו יסבה אשתו ב' חברת אותו גבר זר. אוטו כמעט יצא מדעתו. הוא ניגש אל אשתו, החזירה הביתה ודרש מ' מנה באורים. התשובה שקיבל היתה: הוא אינו מבלה עמה והיא אינה מרגישה כלל שיש לה בעל. המלצר האומלל מהר למחרת בבוקר אל מנהלו, סיפר לו את כל הפרשה, ביקש חופ' שה לשבוע ימים. אותו יום יצא הווג, בלי הילדים, לאחד מבתי ההבראה הקרובים, ערך ירח דבש שני, לאחר עשר שנות נשואין.

הווי

מפורים עד וכמעטו לחד-גדיא

התושב הישראלי מבוכו, בעמידה בתורים הארוכים, יותר זמן מכל אדם אחר בעולם. לגביו הפך התור לעינוי ממש. הוא מתחכם בו עם שאר העומדים, נדחק, ולעיתים מגלה, לאחר העמידה בשורה, כי שוענו חסר לו. אולם לפחות לגבי אדם אחד הפך התור למקום תענוגות. בשושן פורים, כאשר שקקה התחנה המרכזית מרב ילדים בתחפושותיהם השונות, התור היה ארוך מן הרגיל, הכי תובב בתוך הרעש, גבר כבן 30, לטש את עיניו לעבר כל נערה שעברה לידו.

לכסוף החליט להידחק בתוך אחד התורים הארוכים והדחוסים, בחר לעמוד מאחורי אשה בהירת שער. לא עברו שניות רבות והאשה הקימה קול צעקה, טענה כי הגבר השחרחר שמאחוריה נצמד אליה בתאונתה, ניסה להפסיל את שמלתה.

אכן, כאשר נכפס האיש על ידי שוטרי התחנה, נמצא שכפתורי בגדיו פרומים, מצב לא אסטטי לחלוטין.

הגבר בעל הנטייה הרומנטיות הובא בחול המועד פסה לפני שופט השלום ברוך גלעדי, שהאזין בקשב לבקשתו של התובע להעניש קשות את הנאשם.

השופט, שמצא את הנאשם אשם, מנע מלשלחו לכלא בעיצומו של החג, ובהתחשב בעובדה שהיתה זו עבירתו הראשונה, הסי' תפק באזרה חמורה: "בפעם הבאה לא יועילו לך לא חג הפסח ולא שושן פורים." הנאשם הודה בהרכנת ראש, יצא את הבנין, ניגש לתור האוטובוסים הראשון כדי לנסוע לביתו. לכסוף הרחר רגע, ביכר ללכת ברגל.

תולדות

תפילה שלא מן הגנין

רבים בארץ מקנאים בתושבי רמת-גן, ה' עיר הקסנה והיפה, ברוכת הגנים. אולם תושבי רמת-גן עצמם אינם מקנאים כלל באחד מתושביה. התושב: קבלן שלמה בליזובסקי, המיליונר שירד מנכסיו ונשאר חייב סכומים אגדתיים (העולם הזה 804). כמעט ואין יום עובר ללא נסיונות תקיפה או נסיון הצתה של בית הקבלן. היו אלה, לרוב, מעשיהם של אנשים קטנים שביצעו עבודות עבור בליזובסקי, הוציאו מאות לירות לרכישת החמרים, ושאריו מחוסרי כל כאשר לא קבלו את התשלום שהגיע להם.

אחד מהם היה גבר בגיל העמידה, שבא מצפון הארץ כדי לאלץ את הקבלן לשלם לו חוב. האיש כנראה לא שלט ברוחו וכי' ידיו, מצא את עצמו באחד החדרים הצרים של הכלא.

היה זה ביום חג הפסח, והגבר ביקש את המפקד להרשות לו לבקר בבית-הכנסת ב' נחלת-גנים הסמוכה. הבקשה נתקבלה והוא 'כנס לבית התפילה כששוטר מחכה בחוץ עד לסיומה.

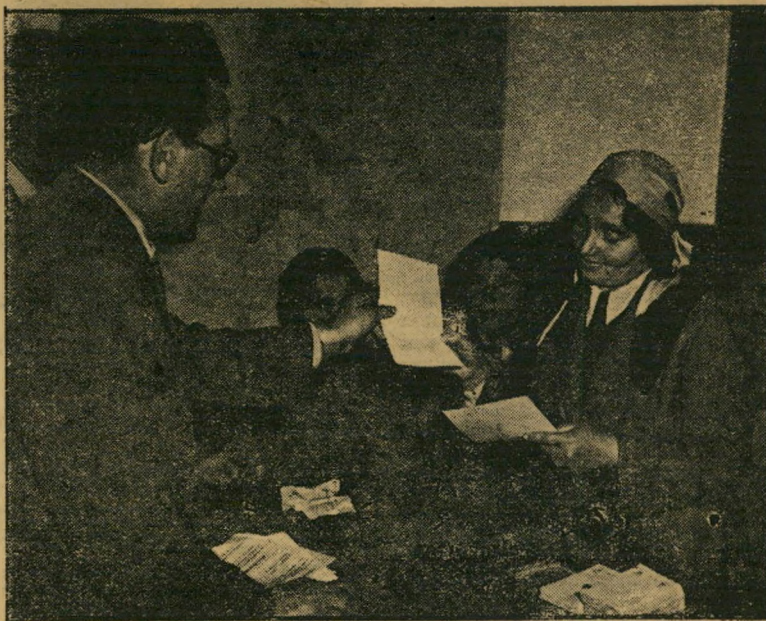
כאשר סיים הרב את תפילתו, ביקש ה' גבר לעלות לתורה, להוכיח את נשמת בן משפחתו. הוא עלה לתורה, הגיח עליה את ידו הימנית, אך לפתע שינה את הנושא וזע: "אלוהים, אלוהים, עזור לי לקבל בחורה את כספי, נקום בשלמה בליזובסקי: שהביא עלי שואה כה גדולה." התרגשותו היתה כה גדולה עד כי כרע ארצה, התעלף.

דרכי אדם

הם קראו בספר

אוסו היה מלצר באחת ממוסבות הדרום. הוא היה יקה תמים שקיבל בלי טרוניות כל סבל שהגורל זימן לו, אף אם היה עליו לע' בוד דהקא בשעות המאוחרות של הלילה. רח' חיו, מאידך, השביעו את רצונו, ביחוד את רצון אשתו ושני בניו. אוטו ואשתו נחשבו לזוג המאושר ביותר במקום. בכל מקום בו ביקרו, היו נראים הבוקים או מחליפים נשי' קות בפומבי.

באחד הימים, לפני שבועיים, קרה משהו שנחשב לבלתי רגיל לגבי אוטו: בעל המס' עדה החליט לפתע לסגור את העסק בשעה מוקדמת, מסיבות משטחיות, שיחרר את מלצרו שלוש שעות לפני סיום העבודה הר' גיל. השעה היתה עדיין מוקדמת, אוטו שמח למחר הביתה, להרגיש פעם ביובל ככל האנשים שיש להם בית, כדי להפתיע את אשרו, פתח בקטט את הדלת במפתחו וסר לחזר השינה. או ראה לפניו תמונה שכל בעל היה מוחרר עליה: אשתו שכבה במטתה עם גבר זר.



רחל רוזנברג מקבלת את פרס היחודה לא מיותר, הכסף.

רק לאחר שעה ארוכה זכה הפקיד לפענח את השם: סעדה יעקב. שאר השמות צורפו כשמות כבוד לאבות משפחת בעלה.

קל יותר היה לחדא את תביעתה של רחל רוזנברג לפרס. היא היתה האם היחידה באר' תו מעמד שלא נמנתה עם יוצאות המזרח. האשה, יוצאת הונגריה ואם לעשרה ילדים חובשי כיפות ומגודלי פיאות, הגישה את תעודת הזהות שלה, אליה צורף דף נוסף מחוסר מקום, לאליאש, קיבלה את המחאה, הסמיקה ויצאה את החדר.

"בעלך נגר ומצבנו לא רע. אך בימים אלה קשה פשוט יותר על 100 לירות", אמרה כמעט בהתנצלות.

אנשים

תרופה לעולם מטורף

אנאני קואו, פרושו ביפנית, "אהבת אנשים". זהו שמה של האגודה שנוסדה בארץ ההיא אחר מלחמת העולם השנייה. לפני מספר ימים ירדו בלוד שנים מנציגיה. מסרת יסיתם בת אלפי הקילומטרים: ביקור אצל יוטי ירושלמי, מיסדה של תורה הוומה ל' תורתם שלהם.

אותו יהודי שהיה אותה שעה עסוק ליד שולחנו במשרד התחבורה, שם הוא אחר' אי על חקייביו, לא עשה כלל רושם של זיו' מיסוד תורה בעלת תומכים בכל קצוי תבל, עם תנועה הנקראת על שמו. יהודה שקדני (48) בעל שער שביה מעל פנים צעירים, שתולל את הפלא, נשאר פילוסוף

הארץ

"ועדה ציבורית להפקרות בעירייה" הוקמה בירושלים. ישראל רביש, תל-אביב

בהצלחה.

מבעד מסך החול

החברים לא הסכימו

אם מישהו יירק בפניך, אל תתנפל עליו — אבל אל תקרא לו "אחי" (פגאם ערבי)

במאה ה-13 אחרי מות הנביא אין גם הערבי הנסער ביותר מרבה לירוק בפני הזולת — ישנו דרכים נאות יותר להעליבו. האיש הישוט משמש בקללות, האפנדי המנומס מטיל דופי ביהוס אובו, הדיפלומט נישמש באיגרות מצוחצחות סיגנון. בדרך זו בחרו לנהוג, בחחילת החודש, הדיפלומטים הערבים בחברתם המצרית לליגה הערבית.

עד כה היתה כל הזמנה מצרית לשאר חברות הליגה להתכנס בקהיר כמוה כצו. מקבלות ההזמנה היו משגרות את נציגיהן לשורת סכסים, מסיבות, סיורים, והנציגים היו מכריזים הכרזות חגיגיות על החלטות שלא היה כל ספק כי תתקבלנה.

הפעם אירע דבר חסרתקדים: שוי החוץ של ארצות ערב רחו את הזמנת מצרים — הם עסקים מדי, ההזמנה לא הגיעה בזמן ועוד סיבות דיפלומטיות חלקלקות. המצרים ספגו את העלבון, קיימו את הישיבה בהשתתפות הנציגים הקבועים ופחותיה החשיבות של הליגה. התוצאה: הודעה רבת גיבוים כי כל העניינים נדחו כדי לאפשר התעמקות ועיון.

כמו בקרבות. לא היה זה עלבון רגיל. סירובם של שרי החוץ לא נחנך לזול ב- מצרים כמארחים נעימים: הוא בא כמחאה על התפרים שהם התכוונו להגיש לאורחיהם. הבעיה היחידה המעניינת את השלטון הימצרי עתה היא בעיית פיגוי אוור הסואץ. זה חודשים שנגיב וקציניו חוזרים ומגרי שים כי לא ינחו עד אשר יצא החילי הי אנלי האחרון. בשביעות האחרונים גבר המתח וממשלת נגיב התחייבה לקו קיצוץ של פיגוי ללא תנאי. תחת איום של מלחמת רגילה.

כדי להדגיש לאנגלים כי לא כדאי להם להתמקד, ביקשה מצרים להפגין את תמיכת העולם הערבי כולו בתביעותיה לפיגוי. כל מה שדרוש הודיע שר החוץ המצרי מחמוד פאזי לחברות הליגה, הוא הכרזת-תמיכה חגיגית. הוא ידע כי היו סיכויים שהן לא תסכמנה לבקשתו אולם אף לרגע אחד לא העלה על דעתו כי הסירוב ינתן בצורה כה מצלצלת. במקום קלף נוסף במישחק נגד הי אנגלים, נחלה מצרים תבוסה חמורה.

בחוגי הקצונה המצרית נשמעו התקפות חיפיות על שאר ארצות ערב, בעיקר על הלבנון ונשיאה כמיל שמעון (ראה להלן). ושמעו השחאות עם מצבו של הצבא המצרי בחזית ארץ-ישראל, כשהוא נאלץ לטאת לבדו את כל כובד התקפות ישראל בעוד שאר צבאות ערב עומדים מן הצד. עם בנות-ברית כאלה, רטנו הקצינים, "לא תוכל מצרים להגשים כל שאיפה".

נגיב סירב להרגיע. הקרע הגדול נבע לא רק מעמדת מצרים בעניין הסואץ. גם ישתה לבעיה הארץ-ישראלית עוררה את רוגז מדינות ערב. בו בזמן שאלו השתמשו בדחליל הישראלי במידה ניכרת כתעמולת- הפנים שלהן ובנסיונות הסחיסה מהמערב, אין מצרים רואה בישראל אלא בעיה שניה או שלישית במעלה. עד אשר לא תיפתרה הבעיות החשובות של הסואץ והסודאן, אין בדעת נגיב אף לקבוע עמדה סופית בשאלת ישראל.

הוא ישב עם הנסיך אל-סעוד ועוד כמה נציגים ערביים במסעדת אום, התיעצו כי קשר למדיניות הערבית בשאלת פלסטין. פת אום הופיע נציג ארגנטינה. הוא קרא אותו אליו, הציג בפניו עמדה יפה להפליא, לחש לו משהו אודותיה, והסתלק.

אתו ערב נראה שמעון, בחברת היפהפיה המסתורית, במועדון הלילה הניו-יורקי הי מפואר אל-מורוקו. הבחורה זיברה בהתרגשות רבה בעוד שמעון, נאה-ההופעה, השיב לה רק בתגובות קלות וחיוכים. כעבור כמה דקות קם, לקח את מעילו ויצא, בהשאירו את הבחורה ליד השולחן.

זאת היתה מרגלת יהודיה, גילה שמעון לעתונאי המצרי. היא נשלחה על-ידי הסוכנות היהודית לפתות אותו, לנסות לשכנעו, להורות כאלה, לדבריו, עמדו במספר רב לרשות הציונים, במאבקם נגד הערבים.

מה יותר כדאי? סיפור זה, ורבים כמו- הו, הובלטו בעתונות הערבית מאז בחירתו של שמעון לנשיאות הלבנון בספטמבר 1952. בהם חואר שמעון כסמל המאבק הערבי ל- אחרות, אדם אשר טובת הערבים — וב- עיקר ערבי פלסטין — היא בראש דאגותיו. אולם איש, למעשה, לא התיחס בריצנות ית רה לכל מאמרי התהילה. סוף סוף, אין הי לבנון אלא מדינה קטנה, חסרת כל השפעה אף בין חברותיה הערביות. מה יכול לעשות נשיא של מדינה כזאת? שאלו אנשי הי הגיון הפוליטי.

תשובתו של שמעון היתה חסרת-הגיון ל- חלוטין, אך מפתיעה ביותר. משך שבעת החודשים שעברו מאז בחירתו חולל המדינאי בן 56' מהפכה אדירה במרחב. בעוד שקודמו היה שקוע בסיכסוכים המדיניים של ארצו, הודיע שמעון כי יחפש יציבות ללב- נון מעבר לגבולותיה. הארץ הקטנה, הכריז, תיטול לעצמה חלק כלל לא קטן במנהיגות המרחב.

הוא יצא למסע הידוק קשרים, ביקר ב- סעודיה, עיראק, סוריה. חחרסת היחסים בין מצרים לאנגליה נתנה גם תוכן לביקוריו: הוא שימש סניגור המערב בבירות המרחב, ניסה להראות לשליטיהן כי טובתם דורשת לשמור על יחסים עם המערב, לקבל עזרה רחבה לביסוס כלכלתן. הוא קרא את שגריר הלבנון בחשינגטון, שארל מאליק, להתייעצות, שמע מפיו כי ארצות הברית רואות בעין יפה את מאמציו.

שי לנשיא. השבוע ביקר אצלו ידיו הותיק, אמיר פייסל אל-סעוד, בנו של המלך עבדול-עזיז ושר החוץ הסעודי. לפני כוא נתקבל האמיר לראיון על-ידי הנשיא אינו- האור, הגיש לו פגיון זהב כשי-

בואו של האמיר עודד ביותר את שמעון. הוא מצא בו בן ברית פוטנציאלי במאבק המתנהל עתה בקרב הליגה הערבית (ראה לעיל) בין מצרים לבין שאר חברות הליגה. סעודיה, המתעשרת בצורה דמיונית ממבול הדולרים הנשפך לקוסותיה תמורת הנפט, היא אחת מידידותיה היציבות ביותר של ארצות-הברית במרחב. ביניהן, מקות הלכ- נון וסעודיה להכריע לטובת המערב, להקים את ארגון והנהגה המרחבי.

התמונה שצוירה על-ידי כמה גורמים עוינים כאילו אנו מחפשים רק את טובתנו, כתב אלי-יאט הביירותי, היא תמונה מסוי לפת. כל פעילות הנשיא נובעת רק מדאגתו לטובת הערבים ולאחדותם. כי איך יתכן שמישהו יילחם באנוכיות הזולת כדי לראות את טובתו הפרטית שלו בלבד?

נה לו הזדמנות נדירה לשבור את הגורת החנק, להדור למרחב כגורם חיובי במאבקו לעצמאות. במקום לעשות את הצעד המדיני הנכון והאמין, העדיף לערוך חשבון קט- נוני המתאים יותר לבעל חנות מכולת מאשר למוסד המייצג אומה.

מה יהיה הלאה? השבוע ניתנה הוכ- זה עד כמה היה החשבון מוטעה. האיש ש- הביא את ההוכחה לא היה דיפלומט מקצועי, אף לא שליח מסתורי. הוא היה צעיר רגיל, נושא דרכון ישראלי ותעודת עתונאי: עמוס אילון, כתב הארץ, העושה עתה בחוץ לארץ, בשליחות עתונו.

בראיון מיוחד עם האדי נחירה, מנהיג מפלגת אל-דסתור אל-ג'ידי הטוניסאית, קי- בל הכרזת-ידידות תר-משמעית לישראל. כתב אילון: מר האדי הכריז כי מפלגתו מוכמה להפעיל את השפעתה בארצות ערב למען שלום במרחב, אם ישראל תעזור לעם הי מסכן ושואף החרות (הטוניסאי) להגיע ל-

מדינות ערב חששו כי, בעת ביקורו של שר החוץ האמריקאי ג'ון פוסטר דאלס ב- קהיר, יהיה נגיב מוכן להתפשר בעניין שלום עם ישראל, תמורת ויתורים בשאלת הסואץ. וברגע שמצרים תבוא לידי הסדר עם ישראל שוב לא יהיה כל ערך לתרם שאר ארצות ערב. נגיב סירב להרגיע חששות אלה.

מאחורי הקרע הסתתר איום גלוי-למחצה: אם מצרים תמשיך בדרכה, תתארגנה שאר ארצות ערב באירגון נפרד אשר ינהל שי- חות עם מעצמות המערב על הקמת ארגון הגנה מרחבי, ידאג לאינטרסים התומריים וה- מדיניים של חברותיה, תוך שיתוף פעולה הדוק עם ארצות-הברית ובריטניה.

התהליך אינו, עדיין, אלא בגדר התחלה ערפלית ביותר. אם תצאנה תוצאות ממשיות ממנו, הן עלולות לשנות לחלוטין את פני המרחב. המונחים המקובלים של אחדות ערי- בית עלולים להתנפק, מערך היחסים עלול ל- קבל צורה חדשה, מהפכנית. הדבר נוגע ל-



מוחמד נגיב ושגריר בריטניה בקהיר ראף פטיבנסון מול חששות — סירוב

עצמאות... יש למצוא מקום לחוש את הי יחסים הטובים בין שני הוודנים המסוכסכים הללו. מר נחירה הטעים שהוא נוקט עמדה זו על אף הרושם שהיא עלולה לעשות ב- עיני החבר הערבי, שהוא התומך העיקרי של מפלגתו.

מענין יהיה לראות בעד מי תצביע מש- לחת ישראל בפעם הבאה שבעיית אפריקה הצפונית תועלה באום, היתה תגובתו של אחד הסופרים בקריה למקרא הידיעה.

הלבנון הנשיא יוצא למסע

בראיון שנתן לעתונאי מצרי סיפר כמיל שמעון, נשיא הלבנון, על מקרה שקרה לו כאשר היה נציג מדינתו באום, בשנת 1946.

הממלא את מקומו של המנהיג הגולה חביב בורגיבה.

ישראל לא פחות, ואולי אף יותר, מאשר לרוב המדינות הערביות.

אולם, קשה לקבל את הרושם הזה בקריה. שם מתנהלים העסקים כרגיל, כאילו לא היו מאורעות החודש אלא התפתחות חדשה ב- מישחק רב-תמרונים ומרתק, שבו ממלאת ישראל תפקיד של צופה מתווה. על האפשרות שישראל גם תיכנס למשחק, תיטול חלק פעיל בתמרוניו, אין מרבים לחשוב.

האויב לא כל כך אויב

כאשר ביקשו, לפני חצי שנה, מדינות הליגה הערבית והגוש האסיאתי, להעלות את בעיית המושבות הצרפתיות הצפון-אפריקאיות ל- דיון באום, הציביעה ישראל בעד צרפת, נגד הגוש הערבי. הערבים הם אויבנו, הליגה דחתה בעקביות את הצעותינו לשלום, תושבי טוניס ערכו פוגרום ביהודים, אמרו נציגי המדינה, סיכמו: אין שאיפות הערבים לעצמאות ראויות לעידוד.

משרד החוץ הישראלי לא הבין כי נית-

רנהרי



# התחרות העולמית על הסיפור הקצר

ביוזמת

NEW YORK

## Herald Tribune

### בשיתוף פעולה עם

העולם הזה

התאריך האחרון להגשת הסיפורים הוא ה-15 במאי, 1953.

רשאי להשתתף בתחרות כל סיפור שלא יעלה על 3000 מלה. סיפור קצרצר יהיה בעל אותם טיבויים שיהיו לסיפור שאורכו מספר המלים המקסימלי.

ועדת השיפוט הארצית, שהיא בלתי-תלויה לחלוטין במערכת העולם הזה, תבחר בארבעה סיפורים מקומיים (או בפחות, אם לא תמצא ארבעה סיפורים הראויים לכך). סיפורים נבחרים אלה ישלחו למערכת העולמית וישתתפו בתחרות על הפרס הבינלאומי של 5000 דולר.

נוסף על הפרס הבינלאומי, הקציבה מערכת העולם הזה פרס מקומי של 150 ל-2 סיפורי המקומי הזוכה, ושני פרסי משנה של 50 ל-2 כל אחד לסיפורים שיוזכו במקום השני והשלישי.

עד כה הודיעו על השתתפותן בתחרות: אוסטרליה, בלגיה, קונגו הבלגית, בריטניה, פילנד, צרפת, יוון, הודו, ישראל, יפאן, מקסיקו, מאדגאסקאר, ניו זילנד, הפיליפינים, מאקסיסאן, ארצות-הברית, תורכיה, ונצואלה, ויאטנאם ודנמארק.

העתון-היוזם בכל ארץ, והעולם הזה בישראל, יפרסם את כל הסיפורים, שישלחו למערכת העולמית מכל הארצות. דעתו תשפיע על ההחלטה הסופית.

את ההצהרה הפומית יש לשים במעטפה סגורה, מצורפת לסיפור. אין בשום פנים לסמן את שם הכותב על הסיפור עצמו. זהות המחברים אשר סיפוריהם לא זכו בתחרות לא תתגלה בכל צורה שהיא.

## הצהרה

אני הודיע... (כתובת מלאה)

כותב הסיפור

ששלחתי לתחרות העולמית באמצעות העולם הזה, מצחיר בזה:

- (א) את הסיפור כתבתי אני, ואני הבעל היחיד של זכויותיו.
- (ב) הסיפור הזה לא נתפרסם עדיין בשום צורה שהיא, ולא מסרתי את זכויות הפרסום לשום גורם שהוא.
- (ג) הנני ססכים מראש שהחלטת השופטים תהיה ללא ערעור.
- (ד) אני מוסר למארגני התחרות העולמית את כל הזכויות הבלעדיות על הסיפור הנ"ל, כולל פרסום בכל הארצות המשתתפות בתחרות, עד לגמר תקופה של ששה חודשים אחרי סיום התחרות העולמית.
- (ה) אני מוסר את זכות הפרסום של סיפור זה למערכת העולם הזה תמורת הפרסים שקבעה, אם אזכה באחד מהם, ותמורת שכר-הסופרים הרגיל במקרה שלא אזכה בפרס, והמערכת תרצה לפרסמו.
- (ו) אני מסכים מראש להכללת הסיפור בספר בינלאומי או ישראלי, אחרי שאבוא לכלל הסכם על שכר-הסופרים.

תאריך: .....

### צדק יחסי

כשנודמנו יחד בבית הבראה של משק גבי עת ברנר כמה שופטים ועורכי דין פנתה אשה אחת אל שופט בית המשפט העליון שלמה זלמן חשין, אמרה שאין צדק במדינה, תשובת חשין: "אולי אין ביצים ואין בשר, אולם הצדק עוד נמצא בשפע". אחר גילה השופט צד חדש של אישיותו, ארגן נשף רקודים והזמין למחול את המתלוננת.

לפני כתשעה חודשים פגע קשות המבקר הספרותי של הארץ ברוך קורצווייל בסיפור שלמה צמח, כינהו בכינוי גנאי, האשימו בהערכת קטעים מעתונות לועזית, השבוע פרסם הארץ דין וחשבון של ועדת בוררים שחבריה היו שני סופרים: בן ציון בן שלום ורב סדן ואיש משפטים — שבתאי רוזן היועץ המשפטי של משרד החוץ. קבעה הוועדה: קורצווייל לא צדק, התכחש לגרום נזק.

כשהגיחה לורנה וינגייט השבוע את אבן היסוד לכפר וינגייט ליד עתלית, סיפרו יודעי דבר כמה פרטים בלתי ידועים על חי בעלה המנוח, הגנרל צ'ארלס אורד (פלור-גות הלילה) וינגייט. בין השאר: בימי מערכת חבש, כשוינגייט פעל, בעזרת הגנרל היועץ ("מלך המלכים") סלסיה, להמריד את שבטי חבש נגד האיטלקים, קיבל לפתע הוראה לבל לתת לגנוס להיכנס לביתו, אדום אבבה, לפני שהלה יסכים לחתום על כמה הסכמים פוליטיים עם בריטניה. וינגייט ראה בזאת הפרה צינית של חובות המורס, הרכיב את הגנוס על סוס לבן, הכניס אותו לעיר הבירה בתהלוכה חגיגית. כשהגנרל קניגהם, המפקד הכריטי הראשי, נוף בו קשות על הפרת הפקודה, שלח וינגייט יד בנפשו, חתך לעצמו את הצוואר. רק בקושי ניצל חייו.

### חברה טובה

ישראלי שנקלע לחברה טובה הוא מייכאל אורד מעובדי השידור העברי של קול אמריקה שראויין השבוע שתי נשים חמודות: כטי דיוויס וג'ודי גרלנד.

סנסציה בקנה מידה מרחבי גרמה ידיעה שפורסמה בשבועון קהירי כי הזמר המפורסם מוחמד עבד אל-והאב היה מועמד של מפלגת החאפד לבחירות שנועדו להיערך לפני ההפיכה. השיב הזמר: "אין זה אלא שקר גדול. איזה אדם נורמלי יבחר להופיע חנם (בנאומים פוליטיים) בפני קהל שעה ש הוא יכול לקבל 500 ל"י (בעד הופעה אומי נוחית)?"

הודה אמן הקולנוע צ'ארלי צ'אפלין בפני בנו סינטי: "אני עצוב כשאני חושב ש התעשרתי מהופעות בתפקידים של אנשים צעובים."

בישיבת הוועד הפועל של הצ"כ סיפר שר המסחר והתעשייה, ד"ר פריץ ברנשטיין כי יכול היה להשיג, במחיר נמוך, המאה מתוצרת אמריקאית, אולם נתקל בהתנגדות חריפה מצד יצרני המרגרינה המקומיים. העיר ברנשטיין: אילו היינו חוללים לעבוד בארץ, משתיקים את כל התעשייה. וניזונים על תוצרת חוץ בלבד, הייתה עולה לנו המדינה בפחות דיביזים.

באותה הזדמנות גילה השר ברנשטיין כי כאשר הוצע לפרופסור אלברט (תורת היחסות) איינשטיין, לבקר בארץ, השיב לו איש המדע, גרמנית: מוטב שלא אבוא, כי כל הסנובים יכרכו עצמם בשרוכי סנדלי, כששאלו עתונאים את יוסף נחמיאס, סגן המפקח הכללי של המשטרה, הפורש מ-תפקידו, מה התפקיד שיקבל על עצמו (כנראה במשרד החוץ) ענה: "אדרכה, אולי תספרו לי אתם?" אחר היררה בקול רם, החליט: "הדבר הטוב ביותר הוא לקבל קיוסק. אין הנהלת פנקסים, אין מס הכנסה..."

הבוס של נחמיאס, המפקח הכללי יחזקאל פחר, גילה צד חיובי בענין סמוכה, שגרים אינעמיות כה רבה למשטרה. אמר המפקח: העניין הוכיח את הגינותה המוחלטת של המשטרה, שלא התביישה להודות בסעות ול-שחרר את ההשוד מיד כשנתברר לה שאין מקום להעמידו לדין, דבר שמשטרות מסוימות אחרות לא היו עושות לעולם.

נזכר יגאל אלון: כשהדריך, לפני 15 שנה, במקלע, התפאר אחד מחניכיו שהוא מסוגל לירות כדור בודד במקלע כשזה מכון ליריה "שוטסת". במקרה שמע יצחק שדה התפארות זו, התרגז: "האם בשביל זה נתנו לך מקלע? כדי לירות כדור בודד מספיק לך רובה. אם אתה רואה מטרה, הרבץ צורו. אם אינך רואה מטרה, על תירה בכלל!"

### סרחון האנושות

מאז היות העולם, היתה השממה הפריחה כל פרח וצמח שקלטו את קרני השמש והפריחו ניצנים, כללו חומר חימי הקרוי: כלורופיל. דבר זה היה בו משום עניין מסוים לחימי אים ורופאים; את האיש ברחוב לא עניין הדבר כלל.

אנשי מדע רבים החלו, לפני כמה עשרות שנים, לחקור את הכלורופיל. הם סברו כי חומר שיש בו כוח הפראה כה גדול בודאי אפשר יהיה למצוא לו שמוש רפואי.

החוקרים נתאכזבו עד מהרה, קבעו כי הכלורופיל, משהוצא מסביבתו הטבעית, אבד את ערכו. הם הרחיקו לכת וקבעו שאין להשיג תמש בחומר אמילו לשם ריפוי פצעים, כפי שהשתמשו בו בעבר.

בשנת 1949 פרסם ד"ר הרוד חסטקוט מניו יורק מחקר על השימוש בכלורופיל לצרכים רפואיים. היו אלה תוצאות ניסוי בבני אדם ובבאזשים, חיות המסירות ביותר, הניסויים לא עלו יפה כי ד"ר חסטקוט גילה שהכלורופיל לא ריפא חוסר דם ומחלות אחרות, כפי שקיווה תחילה.

מפסקה זעירה — הון גדול. אך פיסה קה זעירה בתוך הדין וחשבון היתה, תוך חודשים ספורים, נלחצו גדול. בין היתר כתב ד"ר חסטקוט כי הכלורופיל השמיע על אדוי הריחות הרעים של האדם שבאו כי תוצאה מהוועה, עצבנות ומחלה.

בעלי תעשיית הרפואות גילו פיסקה זו חבויה בתוך דין וחשבון רפואי גדול, הפכה מיד לאחד העסקים הפורחים בארצות הברית. ייצור המצרכים השונים לא היתה בעיה כלל. את עיקר העבודה צרכים היו לעשות אנשי הפרסומות ויחסי הציבור. אלה מלאו את דמי העתונות האמריקאית במודעות גדולות, כגון: "אשתך אינה אוהבת אותך עוד? ואיך תאהב אותך כשפניך מסריח מטבק ומין? אל תתאג! קנה טבלאות כלורופיל!" או "הפוך את ויעת רגליך למישושים ב" עזרת ממך כלורופיל!" "הקסם הירוק יפ" תור את כל בעיותיך."

ירק לשניים. נוסף על המצרכים המיוח"דים להרחקת ריחות, הוציאו היצרנים ה"אמריקאים לשוק תכשירים שונים שהכלו, לדבריהם, כלורופיל. משחת השנים הלבנה, הגרילה, הפכה לחלת העבר, אנשים "מודרניים" השתמשו במשחה שכללה את "הקסם הירוק".

התעשייה החימית האמריקאית הוציאה את הכלורופיל לשוק במאות צורות: טבלאות, אבקות, גומי-לעיסה, משחת שנים, מי-שיטה, שמפו וסיגירות.

היצרנים זכרו חסד לא רק לבני האדם, זיכו בכלורופיל אפילו את הכלבים, למענם הופק מזון מיוחד שכלל חומר זה, כדי ש"גם ריחו של הכלב יהיה נעים לבריות."

האמת המדעית, כמובן, היתה רחוקה ב" הרבה מחזונו המרחיק לכת של מומחי ה"פרסומות האמריקאים. אכן, לכלורופיל היתה השפעה מה ניטרליוציזה של ריחות. כתב משרד התקנים הרשמי של ממשלה ארצות הברית: "... כל זה לא ישפיע כלל על ה"ריחות הטבעיים של גוף האדם."

נזק רפואי. משפט פסקני זה, שלא כלל כל פסקדין שלילי, הביטח להם לקוחות נצחיים. אולם בטרם הצליחה התעשייה להתפשט, לעבור לארצות אחרות. נזקקה אגודת הרופאים האמריקאית, הורתה לכמה מחוקריה המובחרים לבדוק אם אכן נכונה הגירסה שהכלורופיל גרם נזק ניכר לכבד ולמרה.

המועצה הרפואית פרסמה הודעה שה"בירה כי הערך היחיד של תכשירי הכלורופיל הוא הפרסומות המסחריות, לא החמרים הכל"לים בתכשירים. יותר מחתידעת זו השפיע חרוז רצחני, שהופיע באחד העתונים ה" גדולים, נפוץ כהרף-עין מחוף אל חוף:

מדוע מסריח התיש? בלי הרף הזולל כלורופיל מבוקר עד ערב?

אך קשה להניח שהבחור האמריקאי הצעיר לא יענה למודעה הקוראת לו: "היה גבר! נשים לעשרות יקיפוך בהערצה אם תשתמש בטבלות כלורופיל!" ששה עשר מיליון ה"דולר שהוצאו על פרסומת הכלורופיל ה" כיחו שהבחור האמריקאי רצה להיות גבר.

גם לישראל, בה החלו המודעות הצנועות הראשונות על הכלורופיל מופיעות בעתונות היומיים.

**מאכל המכוני-תהליך לבשר**

**פטרייה שמפניו תנובה**

**לא הבינוצאת הכרוז**

הביטה העמידה עצמה בנסיון קשה לרקוד על חבל. החבל: מחזהו של פרנץ מולנר, המחבר ההונגרי בעל שם ה' עולם — חבל, שהיה מתוח על פני שלר ליות של רגשות דביקה ומתקתה. הרקדנית נכשלה — לא יכלה לשמור על שיחיה משקלה על גבי החבל הדקיק — ונפלה לתוך השלולית.

ליליום הוא כינויו של כרוז-קרוסלה, מלך מגרש השעשועים, כובש הלבבות של נערות. חייו ומותו של גיבור פרברי עיר זה, הוא מאבק תדיר בין חיזוניתו הגסה והיהירה, לבין תמימותו ורצונו הטוב הצפונים בעומק לבו. ליליום אינו מצליח להוכיח את מהותו האמיתית לא בעיני רעיו בעולם הזה ולא בעולם הבא, אליו הוא מגיע אחרי התאבדותו. רק אשתו, העוזרת המשוטה, האוהבת אותו אהבה לשמה, מבינה את ליליום, הפושע בעל כורחו.

לצערו של הקהל הישראלי, שייכים גם נושא התפקיד הראשי, רפאל קלצ' קין וגם הבמאי יוליוס גלנר, לאותו סוג אנשים אשר אינם מבינים את אופיו של מסובך של הכרוז המסכן. ליליום של מולנר הוא יצור אופיני למרב-עיר. דמות מוצקת, קרוצה מעץ קשה, העלול ל' השבר, אך איננו ניתן לכיפוף. ליליום החלק, החלש וההיסטרי של קלצ'קין אינו עושה רושם כזה ואי-ההבנה הזאת הורסת את המחזה, הבנוי כולו על הגילום הנכון של הדמות המרכזית.

נוסף לזה השמיט גלנר, הבמאי, קטע חשוב בסוף המחזה והניתוח הזה ש' לים את המלאכה: יצירתו האנושית אך השנונה והאירונית של פרנץ מולנר ה' סכת על קרשי הביטה למילודרמה סוח' טת דמעות.

רקדנית החבל נטלה. אך למזלה לא יתה השלולית עמוקה והיא לא טבעה. בעבודת ההצלה הצטיינו שושנה רביה, בתפקיד אשת ליליום, ישראל בקר בתפקידו מוצלח ביותר השנה והצ'יר ומעבד המוסיקה ד"ר פאול לוי.

**פ.ש.ע. פ.ש.ע. פ.ש.ע.**

שני צעירים, שהושפעו על ידי פיי לוסוף שפיאר את עיקרון האלימות, ביצ' עו מעשה רצח חסר כל תכלית, כדי לעבור חוויה. הפשע המושלם" נתגלה חיש מרר והרוצחים נמסרו לחוק דחוקא על ידי אותו הפילוסוף האחראי, למעשה, לפשע.

רבים היו רואים בעלילה זו של המחבר הבריטי פטריק המילטון תעמולה מר' עילה ביותר נגד הפשע. אך הצנוורה הישראלית סברה בדיוק ההיפך, ולהקת זירה נאלצה שבוע להציג את החבלי בדלתיים סגורות בפני קהל של מוזמ' נימ, ללא מכירת כרטיסים. לפיכך הש' תתפה גם הצנוורה, יחד עם המחבר, הכמאי ושחקנים נרגשים אחדים ביצירת האוירה הדרושה ל'מחזה מתח' זה.

פרי עטו של המילטון מצטיין פחות בערכים אמנותיים מאשר במקוריותו. יש לשער שהוא המחזה היחיד בתולדות ה' תיאטרון בו משחק תפקיד ראשי גוף מת. הנוכח על הבמה, בתוך ארנז, מההת' חלה עד הסוף. למרות תקלות קלות, ברובן טכניות, לא איכזב הביצוע את קהל הסדיר תיאטרון זירה. יש לקוות שעל אף היחס האוהד לא נתבשלו בלב אותם החסידים תכניות רצח לשם חחיה.

**כרים לקה**

בקצה אחד של החדר הגדול אשר ב' קומת הקרקע באחד הבתים ברחוב ריי' נט, תל-אביב, המשמש אולפן למחול, עמדה האמנית בלבוש שחור מהודק ל' גופה. היא השמיעה באוזני הנאספים, ש' היו מסובים בנוחיות על גבי כורסות וספות, משיירי ריינר מריה. רילקה, נתן אלתרמן וכמה משוררים בחמש שפות אחרות. האמנית: אירנה גטרי, אחת מ' מורות המחול הידועות בארץ, רקדנית בעלת שם.

אף על פי שהתעניינותה הראשית של אירנה גטרי היא מחול, היא נמשכת תמיד אל המשחק. לפני זמן קצר הופתע, לטובה, חוג מכרים וידידים מצומצם, כאשר נתגלה לו הצד הזה של כשרונה של הרקדנית.

**אביזרים פשוטים.** כאשר הגיעה אירנה, לפני כשבוע שנים, ממחנה קפרי-



**דוגמא**  
אחים בזרנו בע"מ



רק באמצעי הטוב ביותר משחת שמפו נקה מספחת ומנקה את השער. היא מהחה "אמבטייפ" ממס'

**משחת שמפו**



...ולשער יבש ממליצים על

**נק"ה חלמין שמפו**

המפצ'ים היחידים: חברת נורית

בע"מ

סין לארץ, החליטה להתבסס תחילה כרקדנית, היתה עד מהרה לאמנית ואשו עסוקה ביותר. בין היתר עסקה בנהגו אולפן למחול בו לומדים עסקה תלמי דים ותלמידות, השתתפה כסוליסטית בהופעות הלהקה שלה. היא מקדישה או שעות הפנאי לחובבות הראשית שלה עשיות עדיים מקוריים בצורתם, מצופי כצבע. פרט לזה הריהו טרודה, ככל אם בספול בכחה בת השש, המחקה את אמן בכל תנועותיה.

מאחר שהעסקות במשחק, במסגרתן אחד התיאטרונים, היתה מצריכה זמ רב ומסיתה אותה מן המחול, החליטה אירנה לערוך הופעות משחק אינטימיות באולפנה. על רקע הקיר הלבן, בין רחי טים מספר: שולחן קטן, כורסא וכעורן אביזרים פשוטים כמו גלימה, ספרי ופרחים, הגישה תכנית מגוונת בה נשתלב המלים בתנועה, ונוצרה אוירה אמנותית מיוחדת במינה.

הביע את משאלתו אחד הנוכחים "הלחאי והיה יכול גם התיאטרון להגיש משהו מעניין בעוד שאנו, הצופים, מסו' בים בין כרים, על מצע של נוחיות."

**מחול**

**טיטואיזם**

הבדיחה העממית אומרת שביגוסלבי' יה חיים שמונה עמים: סרבים, קרואטים, בוסנים, הרצגובינאים, סלובנים, מונטני' גרים, מקדונים ויוגוסלבים. אלה ה' אחרונים הם, כמובן, היהודים.

32 הצעירים שרקו, שרו וניגנו, ה' שבוע, על כמות הארץ, לא היו "יוגו' סלבים" כאלה. הם היו סרבים — סטי' דנטים של האוניברסיטה של בלגראד, ש' הקימו להקת-חובבים לריקודים (של כל עמי המדינה), זכו בפרס הראשון בתחרות לאומית, משכו בכך את תשומת' לבו של זאב רוברט, האימפרסריו תל' אביבי, בן 40, שהיה פעם מוכיר ה' תזמורת הפילהרמונית.

בשעה שמדינאי המערב היו עסוקים ב' יצירת מסגרת צבאית שתתכר את ישראל עם יוגוסלביה, קשר רוברט קשרים פשו' טים יותר. הוא נסע לבלגראד, הזמין את הלהקה ארצה, הכשיר את הקרקע להחלפה קבועה של אמנים בין שתי המדינות.

בבלגראד מצא אהדה רבה לישראל, נטיה מעטה לכושר אירגוני. כשנכנס אל הפקיד האחראי לענייני אמנות ושאל או' תו מדוע לא ענה על מכתביו התכופים, גלה הלה שלא קרא את המכתבם בכלל. "איך אתה מדבר עם המנהל?" התלונן אחד הפקידים, שתירגם את השיחה, כש' רוברט התרמת. "אני לא אושב שהוא מתאים להיות מנהל" השיב התל-אביבי.

**400 תפוזים ליום.**

באה הלהקה לארץ, הציגה סידרה של ריקודים, שונים מאד זה מזה — רי' קודים של בני צפון הארץ. שהושפעו מאד עלידי התרבות היונאית, וריקודי הדרומיים, אשר מאות שנות השיעבוד תחת עול התורכים פיתח בהם סגנון הדומה מאד לזה אשר אורחי ישראל ראוהו אצל שכניהם הערביים. המשותף לכולם: הם היו אמיתיים, חסרי כל מלאכותיות, שונים מאד מן היצירות ה' סינטיטיות הזוכות לרוב, בישראל, ב' תואר ריקודים.

הרקדנים עצמם סירו, דין הופעה ל' הופעה, בארץ, באו בדברים עם הסטו' דנטים של הסניגור החמאי. הם טעמו מצות הפסח, מצאו שיש להן, טעם של גיר אריוה", ירדו ליטו כדי לקנות פ' תות. לעומת זאת מצאו חן בעיניהם תפוזי הארץ. הם בלעו — כולם ביחד — עד 400 מהם בכל יום.

בסך הכל תופיע הלהקה בארץ ב'25 הופעות, תעלה לאימפרסריו קרוב ל' 25 אלף ל"י (במטבע ישראלי). כש' יתורו למולדתם יישמו תועמלנים מצוי' נימ לישראל, כלהקת הרקדנים שהופיעה כאן בשנה האחרונה, י' וכשירו את הקהל להופעת להקת רקדנים ישראליים שתב' קר שם בסוף השנה. יקישו היוגוסלבים; ריקודים תנכיים ותימניים. תילחה ל' רקדנים, אולי, הומרת שושנה דמארי, השוהה כיום בארצות-הברית.

• שהופעתה הופסקה אחרי ששתים מבנותיה נתפטו בגניבה. כשהתעניין רוי ברט בנגרלן נתברר שבניגוד לחששות לא נענשו, אך הורדו מן הבמה.

**הקלות לפקידים!**  
חוסר כמזמנים אינה בעיה יותר. פנקס הקניות של



ארגון לאשראי בע"מ מאפשר לקנות את כל ודרוש בתשלומים נוחים. תל-אביב, רח' הס 4.

דירתך היא קרירה מרפכתך היא שימושית



רח' הרצל 89, תל-אביב, טל. 5473

**צינוקורפיה**

**רינדזונסקי**

רחוב הקישון 6. תל-אביב גלופות קו גלופות רשת

להלן 12 התחרויות החשובות של ה' שבת 25.4.53 בישראל וביבטיניה. השם הרא' שון ככל קבוצה מציינ את הקבוצה הביתית. ציין במשבצת הריכה בכל שורה: אם אתה מנחש שהקבוצה הראשונה (המא' רחת) תזכה בתחרות — רשום א'. אם אתה מנחש שהקבוצה השניה (האור' רחת) תזכה בתחרות — רשום ב'. אם אתה מנחש שהתחרות הסתיים בתיקו — רשום X. בנחשון מספר 7 התקרב ביותר לפתרון הנכון ברון וגשול, שדרות חן 14 תל-אביב וזכה במנוי חינם לשלושה חדשים. תוצאות נחשון מספר 7:

1. (א); 2. (ב); 3. (X); 4. (ב); 5. (א); 6. (ב); 7. (X); 8. (X); 9. (א); 10. (X); 11. (ב).

**תוצאות אחרונות**

1. מכבי נתניה — הפועל רמת-גן	ברנלי
2. הפועל פתח-תקוה — הפועל ת"א	תיקו
3. מכבי חיפה — ביתר תל-אביב	בולטון
4. מכבי תל-אביב — הפועל חיפה	פרסטון
5. הפועל בלפוריה — מכבי פתח-תקוה	טוטנהם
6. מכבי רחובות — הפועל כפר סבא	וטברומויץ
7. ברנלי — צירלסטון	
8. ליברפול — צ'לסי	
9. ניוקסל — בולטון	
10. פרסטון — ארסנל	
11. טוטנהם — חלבס	
12. הטברומויץ — פורטסמות	

המנחש נכונה את תוצאות של 12 התחרויות, יזכה במכשיר רדיו תוצרת פיליפס. המנחש נכונה אח תוצאות 11 תחרויות יזכה במינוי חינם שנתי על העולם הזה.

פרטי הנחומים ינתנו בכל שבוע לפותרים אשר תשובותיהם קרובות ביותר לפתרון הנכון.

חתוך את הטבלה המסומנת יחד עם התלוש, או העתק את הטבלה וצרף אליה את התלוש הגזור, שלח אותם עד יום ר' 24.4.53 (ועד בכלל) למערכת העולם הזה ת. ד. 136 תל-אביב. יתקבלו פתרונות שישאו חותמת דואר עד יום 24.4.53.

על המעטפה יש לציין: נחשון מס' 9.

ישראל הרחצה באגם אסורה

בעוד שבארצות הברית נערך ויכוח משי פטי גדול בשאלה, אם צנזורה על סרטים ומחזות אינה מהווה פגיעה בסעיף התחוקה המבטיח לכל אזרח את חופש הדיבור, קיבל לו אזרחי ישראל את הידיעה על קיצוץ קטע מן הסרט הדאני בת אדם (העולם הזה 802) בשלח נפש גמורה. נראה כי רק בלב מעטים קיים איזה שהוא ספק לגבי ערכי של הצנזורה בחברה האנושית. אפילו ד"ר בר אגודת שוחרי הסרט הטוב הודה, במכתב חזר שנשלח למערכת העתונים, כי אכן יש צורך לבדוק את רמת המוסרית של סרטים בטרם יורשו בהצגה, אבל כי במקרה של בת אדם עשתה הצנזורה הישראלית, שבראשה עומד פקיד ממשלתי ותיק, יעקב אברירי, משגה חמור.

סוענת האגודה: יש לאסור הצגת סרטי טים הוליבוודיים מסויימים שהם, לדעתה, פורנוגרפיים ובלתי מוסריים. בשום נתיב אסור היה לקצץ מן הסרט הדאני.

ערווה או אלימות. האופן בו נעשה הקיצוץ הצביע לא רק על סגמים רציניים שבצעם קיום הצנזורה, כי אם הוכיח כמ' יחד את אי יעילותה של המועצה לביקורת סרטים ומחזות שלידי משרד הפנים.

מועצה זו מורכבת מתנדבים מספר. הם מקבלים לקריאה את עלילות הסרטים ו-24 תמונות מכל סרט. באם נראה להם, מן הע' לילה או התמונות, כי הסרט מכיל ערווה או אלימות ואכזריות או פגיעה במעצמה זרה או בעם היהודי, הם מאלצים את מפיץ הסרט להציגו בפניהם בבית קולייץ ירושלמי. לעתים רואים הצנזורים סרט אחד חמשיש פעמים עד שהם מחליטים אם רצוי להציגו.

"לכל הקהל". במקרה של בת אדם הסתפקו הצנזורים בקריאת העלילה, וכיוון שבלי ספק גם הכירו את הרומאן הנודע (מאת אנדרסן נקסה) עליו מושתת הסרט, התירוהו להצגה "לכל הקהל", כלומר למ' בוגרים ולילדים. זאת למרות העובדה שה' סרט בהחלט אינו מתאים לילדים ולנוער. שלוש שבועות הוצג הסרט בלי הפרעה. באחד הימים קיבל הצנזור הודעה מפי אחד

הטאים אלה, בעוד שאפיוודה שביעת מצי גה את ה"חטא השמיני". אלא שאת האפיוודה האחרונה קיצץ המפיץ, והסרט מסתיים עשר דקות לפני סופו המקורי.

אשה ונתח גבינה. הטובה באפיוודות היא הנאווה, מבויימת בידי קלוד (שטן הב' שריט) אוטון-לארה. בקטע זה, מישל מורגן היא בת אצילים שירדה מנכסיה, הולכת לנ' שפיה מפוארת, נחשדת בגניבת יהלום, אבל, כאשר נערך אצלה היפוש, מתגלה כי גנבה רק כריכים אחדים כשביל אמה הזקנה (פרנ' סואו רוזה). הקטע המכבד ביותר הוא הזול: נות: אודות בעל, אשה ואורח הישנים במטה אחת ונתח גבינה בארון — והיחסים בין כולם.

שאר הקטעים נראים כאילו נכתבו ובווימו כלאחר יד, אף על פי שבאפיוודה הקנאה, המבויימת בידי רוברטו רוסוליני ניכרת ידו המומחית של הבמאי הגדול.

המלאכים ושוודי הים

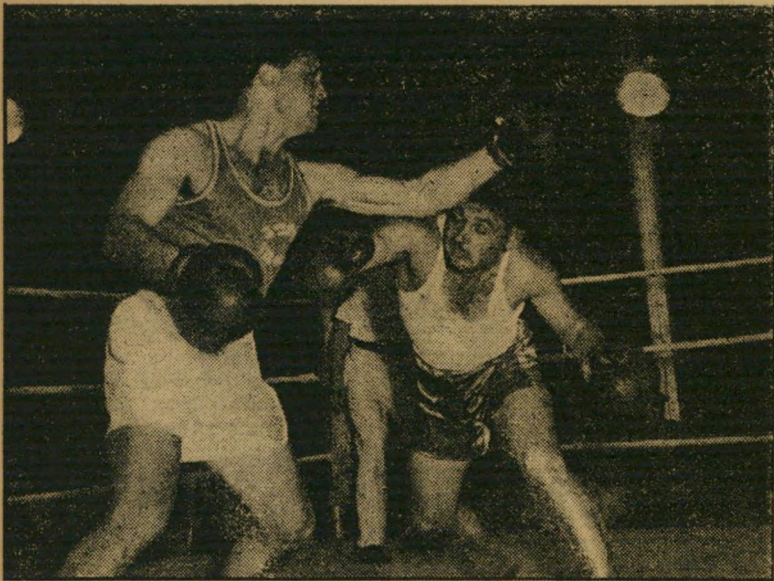
"שוודי הים" שבסרט הם אנשי קבוצת כדור-בסיס. הקבוצה רובצת במקום האחרון בליגה האמריקאית. זאת בגלל מנהגו של המאמן וראש הקבוצה גאפי (פול דאגלאס) לגדף ולחרף את חשקו, השופטים ועיתונאי הספורט, לעתים אף להנחית לאחדים מהם סנוקריות.

באחד הלילות, בעת שגאפי מטייל על פני המגרש הריק, הוא שומע מלאך הדובר אליו ממרום. טוען המלאך (לשעבר שחקן כדור בסיס): לשונו החרפה והתנהגותו הפרועה של גאפי הם בעוכרי הקבוצה. אם ישנה את דרכיו, יטהר את פיו, תעזור לקבוצתו קבוצת כדור בסיס שמימית לזכות באליפות. רק לאחר מאמצים כמעט נואשים מצליח המאמן חריף הבטוי לסגל לעצמו אוצר מלים יותר ספורות, מקחיל לקלל את השופטים בבטיינים שקספיריים. בזכות כל זאת עולה קבוצתו מן המקום השמיני בליגה למקום הראשון.

כהן, רב וכומר. עוד מעורבים בעלילה הזאת: גיט לי בתפקיד של עתונאית, קינן ווין כקריין ספורט ודונה קורקוראן בת ה-8, בתפקיד של חובבת בייסבול צעירה המתפללת לנצחון הקבוצה ורואה את המלאכים כמו

איגרוף נוק-אאוט מוחלם

קהל האלפים ששילשל את כספו (1-2 ל"י לכרטיס) לקופת הוירטהרון הרמתגני, עשה זאת על-סמך המודעות שהבטיחו לו "תחרות איגרוף בין נבחרות חיפה ותל-אביב". אך אם למאורעות שהתנהלו על זירת הקרקס היה דמיון כלשהו לתחרות איגרוף, הרי היה הדמיון מקרי בלבד.



חיים וייספיש (מכבי חיפה) נגד חיים גרינברג (בית"ר תל-אביב) 1100 ל"י תוצאה גרושה

כאשר הפך משה ("מוסי") ליטבק את בעיטת ה-11 מטר לשער, חיך גינבורג: "לעזאזל הבריאות, העיקר הנצחון".

נשיקות וחיבוקים. הסיום היה מס' תיע. מיד עם שריקת השופט יעקב מצלר, הת' פרצו אלפי רחובותיים למגרש והמסירו מסר נשיקות וחיבוקים ל-11 המנצחים שנישאו על כתפיהם לחדר ההלבשה.

תקרית נוספת אותו יום: פתח-תקוואי אחד ניגש לשופט, הנחית לו שתי מהלומות מוח' צות בפניו. התגובה: קהל רחובותי מרוגז החזיר למכה, שילח אותו לכית החולים.

יחסים בינלאומיים פי. סום

אין זה סוד שהספורט הישראלי אינו מעו' רר התלהבות רבה בארצו. רמתו הירוודה והעניונית הרבות של קברניטיו, היה תמיד את המכשול העיקרי להתקדמותו. אין צורך להוסיף כי שמו הטוב של הספורט הישראלי אינו הולך לפניו בארצות חוץ.

החודש הגיעו שני מאורעות הקשורים ב' ספורט הישראלי לכותרות כמה מעתוני אי' רופה. לא היו אלה שיאי עולם שהושגו על ידי ספורטאי הארץ או נצחון באליפות חד' שובה. זאת עדיין אין איש מעלה בדמיונו. שני המאורעות היו קרבות שלא נערכו כלל על מגרש הספורט. האחד היה בין ישראל לרומניה, השני בין ישראל לבלגיה.

רומניה ביטלה, ברגע האחרון ממש, את אשרות הכניסה לטניסאיה-שולחן הישראליים, ביצעה על ידי כך הסרה חמורה של החוק הבינלאומי. לאחר מכן, התחרטה, הביעה נכר' נות להסיר את הענין. או היה כבר מאוחר מדי. התכסיס היה שקוף וערומי. ישראל מחתה, הריצה מברקים, אך קולה לא נשמע אף בהד הנקישות העדינות של הכדור הלבנ' בן השמשך לקפץ על שולחנות בוקארשט. הרומנים וכו' לנצחונות גדולים. ישראל היתה קטנה מכדי שתוכל להפריע להם.

אולם כאשר הפעל יצא מישראל, שינה העולם את טעמו. לבלגיה הגיעה הזמנה מאחד מעסקני הכדורגל בארץ, ביקשה את קבוצת מיליונאה לבקר בישראל. התשובה היתה חי' בית. אלא שלאחר אי-הבנה בין המזומן לבין מכבי והפועל ת"א, נשלח ממברק דחוף בו הודיעו לבלגים על ביטול התכנית. הסערה שקמה היתה לסופה משתוללת. כל עתוני בלגיה רעמו, השמיצו את המדינה החצופה, דרשו את ניתוק היחסים הספורטאיים עמה. תוצאה ראשונה לריב: מכבי בלגיה לא ישגר משלחת למכביה בישראל.

3:4 לטובת רחובות.

בתחרות הראשונה לא התיצב המתאגרף התל-אביבי. בשניה הסיר נציג תל-אביב, לוי בן-ציון, את כפפותיו לאות מחאה נגד ה' שופט. אם רגליו תדרכנה שנית על זירת איגרוף, לא תהיה כל סיבה מדוע לא יחליט להדגים ריקוד רומבה במקום להתאגרף.

וכאשר כבר הלמו המתחרים באמת איש ברעהו, מוטב היה אילו לא הפיעו — או שהיו מופיעים במקום זה בתחרות חצי-הי' תולית של תנועת נוער מפגר. הנוק-אאוט היחידי הושג על-ידי איש תל-אביב אברהם ("שוגר") לוי. כשמתנגדו החיפאי נפל על הרצפה, רמו לו מאמנו לא לקום לפני ספי' רת העשר.

במקום התחרות במשקל כבד, באה הפתעה בינונית: המתאגרף החיפאי החליט לא להי' פיע. כמה דקות לפני כן נראה ליד הזירה, מנהל ויכוח עירני עם חבר לנבחרת.

רוב הויכוח נגרמו בגלל ריח נוחח שעלה באף המתאגרפים, העבירים על דעתם הספור' טאית. היה זה ריח הנסיעה לחוף-לארץ. כל מתאגרף רצה לנסוע, כל אגודה התקנאה ביריבתה. וכמו תמיד, כשאגודות הספורט לוחמות זו בזו, גרמה קנאת הספורטאים לריבוי הרקבון.

הדבר היחידי שהצטיין ברמתו הבינלאומית (המובטחת על-ידי המארגנים) היו החבלים של הזירה. תוצאות המיפגש: נוק-אאוט מוח' לט לאיגרוף הישראלי.

כדורגל

הנצחון המפתיע

כשעבר ביום ששי חובב הכדורגל הרחר' בותי ברחוב, ונתקל במודעות הצעקניות, ה' מודיעות על תחרות חצי-הגמר בגביע העצמ' אות, עלה טעם מריר בסיו. ברור היה לו שקבוצתו החזקה תפסיד הפעם בגלל הרכב לקוי.

ואמנם זאת היתה המציאות: שני שחקני מכבי, שנפצעו במשחק ליגה קודם, ושחקן אחר שנענש על ידי אגודתו, הודיעו שאין ביכולתם להוסיע למשחק. מרכיבי הנבחרת התחכבו כיצד להרכיב קבוצה שתוכל להפסיד בכבוד.

אולם ביום השבת עבר משב רוח מרענן בעיר, יחזקאל הר-מלך ויהודה ("שנוציי") שרגו, החליטו בכל זאת לשחק. מעתה היה ברור: המשחק יהיה יותר מרתק, סיכויי הרחובותיים גברו. אכן, כבר 30 דקות לפני תחילת התחרות, ציפו 6000 צופים נלהבים לעליית שתי הנבחרות לשדה. היה זה שיא מקומי לגבי העיר הקטנה.

\* ריווח מהכנסות הקופה: 1100 ל"י.



התמונה שנפסלה מתוך "בת אדם" 24 תמונות מכל סרט

ענייה כשהם נעים על המגרש, עוזרים ל"שו' דדי הים" לנצח. פרט להם מופיעים בסרט כהן פרוסטנטטי, רב יהודי וכומר קתולי המ' עידים כי אכן יש ויש מלאכים בעולם.

Advertisement for a film. It features a logo with the word "העולם" (The World) and "מאת" (By) and "מאת" (By) below it. The text reads: "בצהרי היום מות הסוכן".

הצופים, שנפגע קשות מתמונה עדינה בס' רט בה נראית השחקנית הראשית טוביה מאס רוחצת ערומה בנהר. מיד הריצה הצנ' זורה מכתב בהול אל מפיץ הסרט, דרשר ממנו לקצץ את התמונות הנוראות.

סרטים "שבעת החטאים"

שבעת החטאים הגדולים הם: הקמצנות, הכעס, העצלות, התשוקה, הקנאה, הגאווה ו' הוללות. שש אפיוודות, מבויימות בידי ששה במאים צרפתים ואיטלקיים, מדגימות

# אני משתחרר מן המעצר

מאת יחיאל בשן



יחיאל בשן נאסר בכרית המועצות לאחר שברח אליה מפולין, לאחר פלישת היטלר. הודות לתחבולות שונות, ובעזרת ידידים טובים שפגש שם, הצליח לנכור על הטבע האכזר בירכתי הצפון, להשאיר אחד מתוך רבבות, בחיים. לאחר זמן הוא נשלח דרומה, למחנה מסודר יותר בו נהנה מתנאים אנושיים.

עברו ימים ופצעי המחנה הגלדו. אט אט התחלתי מרגיש עצמי כמו בבית מֵאֵש. גרתי במועדון ב"אביו", התהלכתי בחפשי, בערבים נתתי שעורים בשחמט לפקידים החפשיים, שבאו לבלות את זמנם במועדון. כל אחד חשב לו לכבוד לשמוע שיעורים מפי אחד מגדולי השחמטאים בעולם. לב סוף זכה המועדון ל"צירה אמנותית" משלי — לוח שחמט גדול להוראה, עם כלים מתאימים.

ביתנים התאמנתי בקחתנות בציר, הקדשתי את כל שעות הפניות לאימונים. כראש האולפן היה מתפקדי להנחיל את חברי בעבודה, ואמנם לא סכחתי מהם הדרכה במיוחד התבלטה יומתי בחינוכן תפאורות ההצגות מחזות הקלסיקאים האירופים. אילו היו נמצאים שם צירי התיאטרון רונים של ארץ מוצאי, היו בודאי נאשמים אותי בגניבה אמנותית, ולא בלי צדק. אולם לזה לא היה כל חשש. קשרי הידידות בין ניקיטא פוטורוביץ וביני הלכו ונתדקו. הוא דאג לי כאלו הייתי בנו. התלפתי את מדי המחנה בבגדי-איש. חפשי קבלתי במתנה פרוחת נעורות כבשים. הוא דאג לבלבני ושכחתי את רבבות הכנים — דיירי המשנה של כל מחנות.

במחצית יוני יצא ניקיטא פוטורוביץ לחופש למוסקבה, והבטיח להבוא לי מערכת חמרי ציור, שהיו "הולמים" אמן כמוני. ושהם אוכל להכין תמונה מתאימה עבור המועדון, תמונה שטרם נראתה כמותה. אולם ביתנינו חלו שינויים מרחיקי לכת.

הידיעה על פלישת היטלר לכרית המועצות, הכניסה מבוכה לא קטנה במחנה. פשוט לא ידעו מה לעשות בנו, פליטי הארצות, שנכבשו על ידי גייסות היטלר עוד ב-1939. בהיעדר ההראות ממוסקבה, החליט מנהל המחנות להקים מחנה הסגר מיוחד בתוך מחנה העבודה ולכלול בו את כל הפליטים, שרובם היו יהודים יוצאי פולין. כך הקיץ הקץ על שאנונותי וחיי המלכים בחסותו של ניקיטא פוטורוביץ.

באו ימים קשים. אחרי התנונה העשירה במועדון "אביו" קשה היה להסתגל שוב לקיצוב במחנה: חצי קילו לחם, מנת טה בבוקר וצלחת מרק בערב. לפי שעה בצענו רק עבודות לא קשות ביותר במחנה ההסגר, אולם הגיעו ימי עתה, שעומדים לשלוח אותנו לצפון, למחנה מיוחד, שאת טעמו כבר טעמתי פעם.

ואמנם אותו היום לא איחר לבוא. בבוקר אחד נכנסה למחנה ההסגר שלנו הועדה מיוחדת, שמתפקידה היה לערוך רישום של ה"פולקים" ולהכין אותנו לדרך. שני רופאים בדקו את המועמדים ליציאה והגדירו את כושר עבודתם. רק החולים עמדו להישאר עד להבראתם. לי לא היו כל סיכויים. דאגתו של ניקיטא פוטורוביץ הייתה ניכרת ב"ומשקלי היה כמשקל שניים מחברי. כשהגיע תורי להבדק, ציפתה לי הפתעה רבה. בראש הועדה האירוגנית עמד מיוזעי טאראסוב. גם הוא השתומם לראותי פה: לא פילל, שיוציאוני מהמועדון. הוא שמע את סיפורי, קיטמ את מצחו ואמר: "עסק ביש" הוא מעולם לא הרבה בויבור וידעתי, שבוה נסתימה השיחה.

בערב קבלתי חבילה: כיכר לחם לבן, נתח בשר הגון וחצי קילו חמאה. לא היו לי ספיקות מאין באה החבילה. למד רת הגיעו למחננו מפקחים שקראו את רשימת האנשים, שע" ליהם להתכונן לדרך. נשארו רק מתי מספר, אנשים הזקוקים לבתי חולים. אחרי שעה קלה הגיע חיל הנושם ללחנותו לדרך, אולם להפתעתי הגדולה נודע לי, שהגני היחידי, שרד כי לדרום, ל"מחנה הנכים". הרופאים מצאו שהגני נכה של מאה אחוז ואינני מסוגל לשום עבודה.

נכלמתי במקצת. ידעתי, שיד טאראסוב, בכיר, כיון שהי ייתי כריא מכל חברי אבל לא הגעשה לה יכולתי להשיב. יצאתי, בלחית זקיף, למחנה הנכים, בעוד טאראסוב מנר פף לי מרחוק בכובעו.

יומי הראשון ב"קרית הנכים" לא השרה עלי מצב רוח טוב. הצטערתי צער רב שלא צירפו אותי לשירות חברי לגולה שנשלחה לצפון. במחנה היו כ-300 תושבים. מהם מאה עוררים לגמרי, 50 עוררים למחצה, והיתר קטועי איברים, זקנים מופלגים או חולי-עצבים מובהקים. רושם מזועזע במיוחד עשה עלי מיעוד העוררים לבית האוכל. כשנשמע קול הפעמון, יצא עיור למחצה והקיש במקלו על קירות צריף העוררים. הייריים יצאו ממנו בחפזון בגשמים במקלר חיהם. העשויים מעופפים את האדמה התקלקלה. אט אט הני דגבה שורה ארוכה כשכל אחד מן הצועדים מחזיק בכנף בגדו של קודמו בשורה. בבית האוכל תפש כל אחד בוריות את מקומו, כשהוא בולע את המון הדל בעודו עומד על רגליו. וכן בחזרה לצריף.

הופעתי במחנה עוררה תמוהון: "הרי אפשר לרתמו לשתי מחרשות", הערה כזאת נשמעה מכל הצדדים ואמנם סימני המועדון ב"אביו" נראו בי. אבל תעודת רופא הייתה חוק במחנה זמן מה התבטלתי ולא עשיתי כל עבודה. אולם הרעב החל להציק לי מאד. התנדבתי לצאת ליער לעבודה קלה תמורת תוספת של 200 גרם לחם ליום.

הימים היו ימי יול. חודש, שבו נמס השלג בסביבה זו. צורפתי לחוליה של שמונה אוספי גרגירי יער ונקבעה לנו גורמה — שמונה קילו ליום.

יצאנו מבלי לחות שמר. הגוף היה מרוזב עין. אף פעם בחיי לא ראיתי כמותו. הנוף כוסתה בירב. מרבד פרחים בעלי שלל צבעים ויפעה הטבע ריתקה את העיניים. התכלתי

באופק המגוון כמהופנט. בהרחיקי לכת מהמחנה היה עלי להיזהר שלא אטבע בכיצות. זרמי מים רבים ירדו מן הגבעות ויצרו בעמקים אגמים נרחבים. נתפזרו כל איש לעברו בחפוש הגרגירים. היפשתי כעשר שעות ולא הצלחתי אלא לצבור כארבע מאות גרם. הצפידנה כבר החלה לתת בי את אותותיה הראשונים והחלטתי לאכול את מתצית השלל. כשהשמש התחילה יורדת לעבר האופק, הפסקתי את העבודה. פגשתי ששה מחברי במקום המוסכם. התברר, שכמות דומה ליקט כל אחד מהם. חסר היה רק השמיני, הסיני מישה. לא עברו רגעים רבים והנה הוא נראה, כפוף תחת מיטענו. הוא קרב אלינו כשסלו מלא על גדותיו ובו שתי גורמות לכל הפחות. גרישה "האחול" (האוקראיני) קבע, שאסור להראות למנהל המחנה שאפשר לאסוף כמות כזאת וציהה על הסיני למסור לו את המיטענו. אולם הלה סירב בתוקף. גרישה החליט שיש להקיז לו דם ולאחר שמישה קיבל מהלומות מספר ועיניו החלו תופחות, מסר את מיטענו. גרישה חילק אותו שוה בשוה בין כולנו. את החצי ציהה לאכול ואת היתר למסור למחסני המחנה.

המחסנאי יצא ממש מכליו למראה הסלים הריקים. מישה רצה להסביר לו, ברמזים, שאנחנו ישנו ביצר במקום ללקט גרגירים. אבל נתקבל הפחך. המחסנאי הבין שהסיני הוא שישן במקום ללקט גרגירים. גרישה עוד חיוק את סברתו בהסבירו, שבגלל הסינה יש לו עיניים נפוחות, והמחסנאי כיבד את הסיני המסכן בכמה בעיות תזונה בכרסו הצנומה.

מישה לא הוציא אנחה מפיו. הוא שכב בצריף לידי כש" הוא כראב כולו. השתתפתי במחנה נאסר בעוון הברחה. וככל אתו ברברים. ככל הסינים במחנה גורם כעוון הברחה. וככל שני במחנה יכול לבחור לו אחד משני השמות הרוסיים: מישה או חאסיה. את השפה לא הצליח ללמוד אבל את כל הקללות העסיסיות ידע — כמו שאר בני ארצו — על בוריין. נוסף לקללות למד עוד כ-20 מלים שימושיות, וכשהיה רוצה לבקש לחם, למשל, היה משמיע עלי מיטב הקללות בצירוף המלה "לחם". כך יצא לסינים מוניטין של מנבלי פה. מימי לא ראיתי עם חרוץ כמותם וגם טוב לב במידה מסוימת, על רקע בני הלאומים האחרים במחנה. מישה השתדל לתנונה



בפני את צרותי בעזרת מיטב הגידופים הרוסיים. בסופו של דבר למדתי כמתאים מלים סיניות ודברתי בשפת עמו. מישה הפך לידידי ואיש לא נגע בו עוד לרעה. יצאנו לעבודה יחדו והוא געתי לשני קילו אולם איטוף הגרגירים. תוך מאמץ עליון הגעתי לשני קילו ליום בעוד שמישה אסף בקלות למעלה מעשרים קילו אולם הגרגירים לא הגיעו למחנה. בשבילים ל"מחנה הנכים" ארבו לנו רבים מהפקידים הפחשיים אחיצו לנו עבור הגרגירים חמאה, בשר, לחם ומעדנים אחרים. הייתה זו תרופה יחידה יעילה נגד הצפידנה. עבר הקיץ והגרגירים ביצר אולו. ושלחנו איפוא לקוש עצים עבור המטבח. קוששנו אחרי בריגדת אסירות, ממחנה נשים שבסביבה. אוי היה לאחד מאתנו, באם נסה להתקרב אליהן. הן היו נפחיות לו מכות מאגנות באלות כבדות. לפי סיפורי חברי, היו אלה נשים, הנמצאות כמה שנים ב" מחנה סגור. הן הסתדרו ביניהן לפי מנהגי האי לסבוס ושנאו גברים תכלית שנהא.

באחד הימים מת בשחפת, מנהל המחנה שלנו. במקומו נתמנה זקיף צעיר, שלא ידע קרוא וכתוב. היו אז זמנים קשים במחנות. פלישת הגרמנים דרשה גיוס כל הכוחות למלחמה עם גייסות היטלר. למחנות לא הצליחו עצורים חדשים. והחלק הגדול של התושבים הקודמים מתו. המפעלים

הענקיים בירכתי הצפון ציפו לידים עובדות. הוחלט על מיון חדש גם ב"מחנה הנכים", ועד לבוא הועדה רטואית חדשה, הוסל על המנהל החדש ל"עודד" את תושבי הקריה לעבודה מאומצת. בהתנדבות לאיש לא היה הרצון לכך וגם לא הייתה להם היכולת הפיזית. בכל ערב הזמין המנהל החדש את המפגרים בעבודה והתנהל שיה כזה:

"יש לך אב?"  
"אין לי."  
"ואם יש לך?"  
"כן!"

"הרי אמך מצפה לשוכך הביתה", היה קורא המנהל בפ" תוס'. השתדל לעבוד בסדר ותחזור הביתה".

בבקר אחד הגיע תורי. יום קודם יצאנו לנהר כדי למשוך המימה רפסודה כבדה. קבלנו לעורה גם סוס ועגלה, שניהם במצב שלא יצלה לעבודה. גרישה טען שיש לו גבות של מאה אחוז ואיש לא יכריח אותו לסחוב עצים אף בערימות סוס. מישה שלי התחמק כדי לאסוף גרגירים, גם יתר החברים למכו בגרישה וישבו לשחק בקלפים עשויים מקליות עץ ליבנה. המשחק היה על "בחורה" בת ששים וחמש שהתגלגלה אותו יום לקריה. מצאתי לי איפוא שקע בערימות העצים ונרדמתי. עוררני קול הפעמון, הקורא לארוחת ערב.

המנהל רתח כולו למקרא הדו"ח של מנהל העבודה על תוצאות עבודת החוליה שלנו. משום מה החליט שאני האשם בכל ונקראתי אליו. הוא נראה נבוך במקצת, אולם אחרי רני עיניו של היסוס התאושש, החל הרושיח:

"יש לך אשה?"  
"לא."  
"והורים?"  
"גם כן לא."  
"ואחים או אחיות?"  
"לא."  
"אבל דוד או דודה?"  
"גם כן לא."

הויעה כיסתה את הבחור המסכן. הוא מנה את כל חברי משפחה האפשריים, אולם אני ענית בכל פעם: "לא."

"אולי יש לך איזה ילד אי שם?" קרא לבסוף. כששמע שוב את המלה "לא", קפץ ממקומו כאילו הכישו נחש וצרח:

"הוציאו אותו מפה לכל הרחות. לו אין משפחה בכלל ומה אעשה בו?"

חברי צחקו ונהינו מפקחותי אבל המנהל נטר לי איבה בחדר האוכל של "מחנה הנכים" היה רמקול, מחובר לתחנת הקשר המקומית, ששידרה את שידורי רדיו מוסקבה. החדשות העיקריות שודרו בשעת חצות, כאשר הכל כבר היו ישנים הייתי היחיד שהאזין לשידור באותה שעה. זה נודע למנהל והוא החליט לגמול לי על שעשיתי אותו לצחוק. הוא מצא לי איפוא עבודות שונות דחקה בשעת שידור הח" דות, אבל בכל זאת הצלחתי תמיד להאזין לו. לבסוף הו" ציא פקודה לחפור באר עמוקה דחקה בשעות הלילה. לתאורה מיוחדת לא היה צורך. היה זה בעונת הלילות הלבנים, כשהש" מש מאירה כמעט כל היממה, שוקעת בחצות, וזורחת כמעט מיד. לאחר מכן ההספקה בין יום ליום הם דמדומים קצרים.

יצאנו לעבודה בשעה עשר בערך, אולם כשהגיע זמן שי" דור החדשות השליכו האנשים את כליהם והלכו לישון. בעוד שאני הלכתי לחדר האוכל. למחרת החליט המנהל להצטרף בעצמי לחוליה. הוא החל לחפור ואני הייתי צריך להוציא את האדמה והמים בדלי. הרלי היה קשור לחבל ארוך. החבל היה צמוד למשהו מעין טחנת ריחים קדומה ועלי הוטל לסובב את המגוף עם החבל בכל עת שהמנהל למטה נתן סימן להוציאו או להורידו.

עברו כשעתיים. חשתי עצמי כמו עבד בימי קדם. אולם בעיקר חרה לי, על שאחמיק את מועד החדשות. ביקשתי ממנו שיפסיק לזמן מה. אולם המענה היה גידוף עסיסי. לפתע הופיע שם מישה.

"עזוב את העמוד", אמר. לא הנחתי לו לתזור פעמיים על דבריו, תוך שניות הייתי בחדר האוכל. לפתע שמעתי צוחות איומות מהתצור. יצאתי וראיתי את מישה מוציא לאט את הרלי מהבאר ומורידו אזור כך במרץ. המנהל צוח בקול איום. אולם מישה לא התרשם. "מה אתה עושה?" — צעקתי אף אני. "נכה לא יכול לעבוד", ענה מישה בשקט. "נכה לא יכול להוציא דלי. דלי נוסף על הראש".

לשמע צוחות המנהל באו ראש המשמר ושני זקפים. הם הוציאוהו מהבאר כל עוד נשמתו בו. מישה הסביר בש" פה שלו, ששינוי עמלנו להוציאו את הדלי אבל לנכים אין כוח והדלי נפל בכל פעם. המנהל חרק בשיניו, אבל הוא ידע, שעשה מעשה בלתי חוקי בזה שהעביד אותנו כך, ושחק. למחרת ציפתה לי הפתעה נעימה. ניקיטא פוטורוביץ חזר מחופשתו ויצא ממנו כשלא מצאני במחנה. הוא הביא אוסף צבעים מובחר, אבל למועדון לא יכולתי לחזור. הוא מסר לי את הצבעים והמליץ לפתוח לי אולפן במקום. המנהל הבור לא העז לסרב. פתחתי אולפן בחדר האוכל דחקה ויכולתי להאזין לשידורים ללא הפרעה. ציפתה לי הפתעה שניה. ניקיטא פוטורוביץ דאג לחוג לקוחות, והזמנות לקוב" ריקים" (שטיחים מצוררים, שחולים אותם על הקיר ליד המיטה), באו מכל צד. הוא הביא לי סידרה של גלויות מצר" יירות ממוסבה. וכיצד להעתיק תמונות למדתי ביתניים. האולפן הכניס רווחים גם למחנה וגם לי. בעד עבודה שמתוך למצן קבלתי סכומים ניכרים מאד, הפכתי לעשיר ממש תוך תקופה קצרה, אבל בכסף לא יכולתי להשתמש: לא היה מה לקנות בו.

ניקיטא פוטורוביץ לא החמיץ כל הזדמנות כדי להח" זירי ל"אביו". הוא הצליח לבסוף. אולם באותו יום התפרסמה הודעת הממשלה הסובייטית על מתן חנינה לכל העצורים יוצאי פולין בעקבות ההסכם היועו עם ראש ממשלת פולין בגולה, הנג'ל שקירוסקי. תרועות גיל התפרצו מפיות הא" לפים, שהצליחו להישאר בחיים. גם ניקיטא פוטורוביץ היה מאושר באותו יום. הוא האמין כל הזמן, שיום כזה יבוא ושאף בעומק לבו, שעלובי המחנות לא יתרשמו מיח השל" טונות אליהם שם.

"תראו את החיים שלנו במוסקבה", אמר, "ואו תיווכחו לדעת שלא כל כך גורא אלננו."